

VITRALII CULTURALE

Revistă de cultură editată de Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul" Vâlcea

ANUL IV / NR. 7
2019

Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul" Vâlcea
Manager: Conf. Univ. Dr. Remus Grigorescu

Seniori Editori:

PS Emilian Crișanul

Prof.Univ.Dr. Lavinia Coman

Dr. Ilinca Dumitrescu

Luiza Barcan-Critic de artă

Editor-Coordonator:

prof. Augustina-Sanda Constantinescu

Colectivul de redacție:

Alina Nicola

Cristiana Olteanu

Corina Bedreagă

Flori Ghiță

Lucia Ciubucă

Nicol Vlădescu

Grafica: Irina Luminița Grigore

4. Actualități 2019

6. Colindele de Crăciun

(†Emilian Crișanul Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Aradului)

11. Biblioteci ale lumii

- Biblioteca lui Hadrian (Cristiana Olteanu)

16. Viitorul Bibliotecilor (Alina Nicola)

18. Remember:

- *Compozitorul Theodor Grigoriu*

(dr. Mihaela Marinescu-Grigoriu)

- *Poeta Mariana Dumitrescu*

(dr. Ilinca Dumitrescu)

30. Noutăți Editoriale

- *Ultimul visător și câteva amintiri râmnicene...*

(Luiza Barcan, critic de artă)

- „*Nicu Negrici. Amintiri din război. 1941/1944*” (Cristiana Olteanu)

- *Emilian Valentin Frâncu. „A patra putere: Jurnalul în căutarea propriului statut”* (Flori Ghiță)

- *Valentin Naumescu. “Politica Marilor Puteri în Europa Centrală și de Est. 30 de ani de la sfârșitul Războiului Rece”* (Alina Nicola)

39. Pagina Artelor

- *Festivalul Internațional George Enescu* (prof. univ. dr Lavinia Coman)

- *Ecouri...filarmonice*

(prof. Petruț Constantinescu)

- *Tradiția, altar al sufletului românesc* (Mioara Comănescu, artist plastic)

45. *Expoziția itinerantă „Viața și opera lui James Joyce”*

Actualități 2019

La 71 de ani de la plecarea în exil și la 37 de ani de la deces, Regina Elena a României, mama Regelui Mihai, s-a alăturat suveranilor României moderne. Trupul său a fost înhumat, așa cum și-a dorit fiul său, la Noua Catedrală Arhiepiscopală și Regală din Curtea de Argeș.

Revoluția din Decembrie 1989 a însemnat sfârșitul regimului comunist în România. Anul acesta se vor împlini 30 de ani de la acele evenimente ce au schimbat sistemul social impus cu peste patru decenii în urmă de trupele sovietice.

21 Decembrie 1989 a însemnat revenirea României la sistemul social de tip capitalist, al încercării unei normalități politice, al restabilirii dreptului de proprietate, al creării structurilor politice și economice menite să asigure libertatea și prosperitatea populației.

Ediția 2019 a Festivalului Internațional *George Enescu* – “...*le rendez-vous de la planète musicale*”- s-a încheiat în acordurile *Simfoniei nr. 1* de **Ceaikovski**, în interpretarea **Orchestrai Regale Concertgebouw din Amsterdam**. Melomanii au petrecut aproape 200 de ore în compania muzicii interpretate la cel mai înalt nivel.

Ediția cu numărul XXIV a Festivalului a fost un maraton muzical care a adunat 2.500 de artiști de talie mondială, din peste 50 de țări, în 84 de concerte și a durat 23 de zile. Cea mai extinsă ediție de până acum s-a desfășurat în București, zece orașe din țară și șase orașe din lume, captând atenția unui număr total de 250.000 de iubitori ai muzicii, care s-au bucurat de atmosfera festivalului în sălile de concerte, prin intermediul unor transmisiuni live și al unor concerte alternative.

Aniversări/Comemorări 2019

Edgar Degas – 185 ani de la naștere
(n. 19 iulie 1834, Paris), pictor francez

Pieter Bruegel cel Bătrân – 450 ani de la moarte
(d. 18 septembrie 1569, Bruxelles), pictor flamand

Johann Strauss (tatăl) – 170 ani de la moarte
(d. 25 septembrie 1849, Viena), compozitor austriac

1 octombrie – Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice

Rembrandt – 350 ani de la moarte
(d. 4 octombrie 1669, Amsterdam), pictor și gravor olandez

Frédéric Chopin – 170 ani de la moarte
(d. 17 octombrie 1849, Paris), compozitor polonez

William Hogarth – 255 ani de la moarte
(d. 25 octombrie 1764, Londra), pictor și grafician englez

Cecilia Cuțescu-Storck – 50 ani de la moarte
(d. 29 octombrie 1969, București), pictoriță româncă

1 noiembrie – Ziua Radiodifuziunii Române

Henri de Toulouse-Lautrec – 155 ani de la naștere
(n. 24 noiembrie 1864, Albi), pictor francez

Auguste Renoir – 100 ani de la moarte
(d. 3 decembrie 1919, Cagnes-sur-Mer), pictor francez

10 decembrie – Ziua Internațională a Drepturilor Omului

Gheorghe Dumitrescu – 105 ani de la naștere
(n. 15 decembrie 1914, Oteșani), compozitor român

Henri Matisse – 150 ani de la naștere
(n. 31 decembrie 1869, Le Cateau-Cambrésis), pictor francez

Colindele de Crăciun – între tinerețe și bătrânețe

† Emilian Crișanul
Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Aradului

„Voi, acum, copiilor,
Și, voi, buni, părinților,
Lăudați și cântați și vă bucurați.
Că ni s-a născut Hristos
Să ne fie de folos”
(Colind din Ardeal)

Având în vedere faptul că, în Patriarhia Română, anul 2019 este „Anul omagial al satului românesc”, vom pătrunde taina colindelor românești păstrate și promovate mai ales în satele țării noastre.

În fiecare an, primim colindători și mergem cu colindul vestind Nașterea lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, devenit Om pentru a noastră mântuire.

Viața noastră se desfășoară având ca repere spirituale Paștele (Învierea Domnului) și Crăciunul (Nașterea Domnului). De cele mai multe ori ne orientăm existențial într-un an calendaristic privind spre Nașterea și Învierea Domnului Hristos.

Primul Praznic Împărătesc, Învierea, îl întâmpinăm prin post, rugăciune, pocăință și răstignirea propriei voințe pentru a face voia lui Dumnezeu.

Celălalt Praznic Împărătesc, Nașterea Domnului, îl așteptăm cu aceeași pregătire, la care se adaugă **colindele**, bucuria întrupării lui Dumnezeu-Fiul.

Dacă acum două mii de ani, umanitatea l-a primit pe Pruncul Hristos într-o peșteră săracă, rece și cu indiferență, astăzi, noi suntem chemați prin prăznuire și colinde să fim contemporani cu Fiul lui Dumnezeu devenit Om adevărat.

Colindele, pe lângă faptul că ne vestesc Nașterea Domnului, reprezintă și un dar adus de copii, tineri și vârstnici Pruncului Hristos, născut Om din Fecioara Maria.

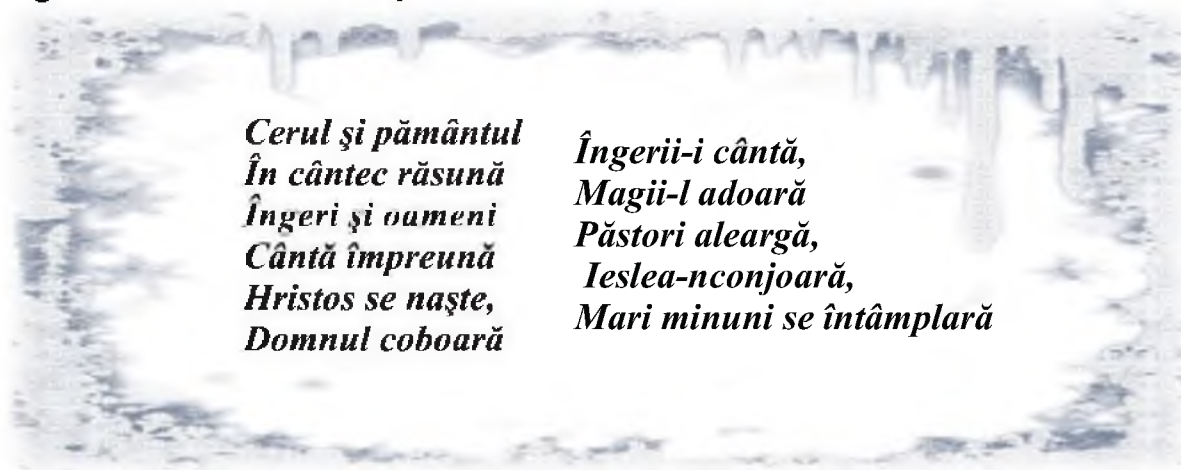
Aceste colinde sunt însoțite de obicei de daruri materiale împărțite celor mici și mari, văzând de fapt în fiecare primitor al darului chipul lui Dumnezeu din persoana umană. Dăruim copilului și adultului cu credință și dragostea că oferim Pruncului Hristos.

Astfel, la darul Preasfintei Treimi – Crăciunul – pentru lumea întreagă: copii, tineri, bătrâni, femei și bărbați, săraci și bogați, drepti și păcătoși, învățați și neînvățați, sănătoși și bolnavi, noi, oamenii, răspundem prin credință, rugăciuni, fapte de milostenie, colinde, toate fiind daruri ca răspuns la darul lui Dumnezeu.

Colindele sunt cântece tradiționale românești ce se cântă în preajma Crăciunului, Anului Nou și a Bobotezei.

Termenul „colindă” este de origine latină și provine de la cuvântul latin „Calendae”, derivat din verbul „calare” (a vesti). Astfel, a colinda înseamnă a vesti.

Gândindu-ne la evenimentul Întrupării Fiului lui Dumnezeu, înțelegem cum colindătorii sunt chipul îngerilor care au vestit Nașterea Domnului.

Colindătorii se grupează în cete, precum cetele îngerilor (Serafimii, Heruvimii, etc.), și aduc vestea cea bună a coborârii lui Dumnezeu pe pământ, între oameni.

Colindele creștine exprimă pe înțelesul tuturor învățătura Bisericii despre Întruparea și Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, Preacinstirea Maicii Domnului, răscumpărarea oamenilor, cinstirea Sfinților, Sfintele Taine, păcatul strămoșesc, învățătura despre rai, iad și judecata de apoi. Ele sunt inspirate de Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție, din slujbele Bisericii și iconografie.

Totodată, colindele reprezintă cântecul nostru strămoșesc și au legătură cu formarea poporului român și răspândirea creștinismului la noi, odată cu venirea Sfântului Apostol Andrei.

De la țărmul Mării Negre și lunca Dunării și până în vârfurile Munților Carpați, de la un capăt la altul al țării noastre, colindele vestesc cu demnitate și duioșie, într-o formă populară, minunea venirii Fiului lui Dumnezeu.

Aceste colinde înveșmântează lumea și omul în taina dorului după Hristos-Dumnezeu.

Hristos-Domnul, în El este izvorul tinereții și în El se înfăptuiește adevărata înnoire a persoanei umane. „Tinerețea este simbolul vieții veșnice”, spune Părintele Patriarh Daniel.

Colindele emană tinerețe, chiar dacă au încărcătură istorică. Frumusețea și prospețimea spirituală a colindelor înmiresmează sufletul uman, făcându-l veșnic tânăr și plin de bucurie.

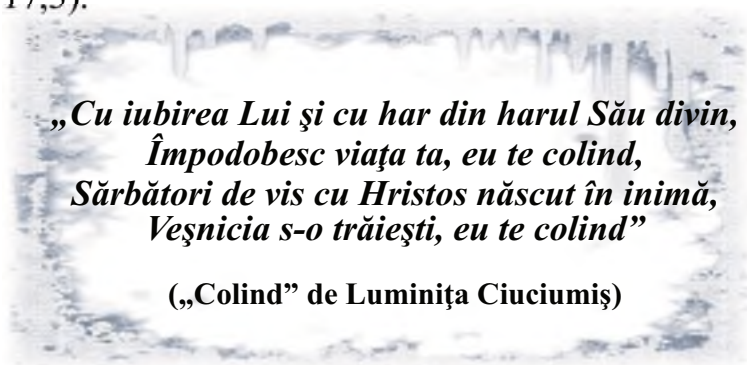

sursa foto: radiochisinau.md

*„Steaua sus răsare
Ca o taină mare,
Steaua strălucește
Și lumii vestește.
Că astăzi Curata,
Prea nevinovata
Fecioara Maria
Naște pe Mesia (...)
Care bucurie
Și aici să fie
De la tinerețe
Pân' la bătrânețe.”*

Colindele au frumusețea bătrâneții înnobilate de fulgii de zăpadă ce se aștern smerit pe chipul omului transfigurat de bucuria reîntâlnirii cu Dumnezeu-Copilul.

În colindă se întâlnește, sub auspiciile lui „Moș Crăciun”, copilul din ființa umană și Pruncul Hristos. În atmosfera colindelor, sufletul nostru vibrează de dorul veșniciei, pentru că Dumnezeu a intrat în timpul omului cu dorința ca omul să intre în veșnicia Împărăției lui Dumnezeu (cf. Ioan 17,3).

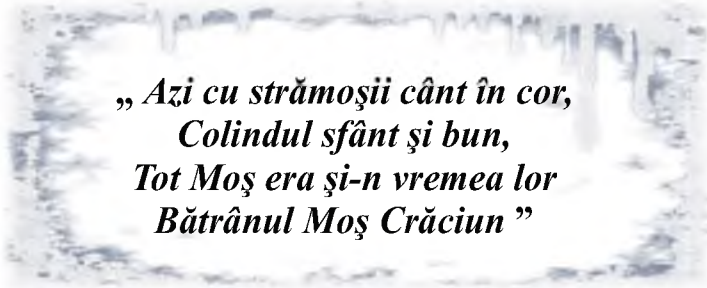
*„Cu iubirea Lui și cu har din harul Său divin,
Împodobesc viața ta, eu te colind,
Sărbători de vis cu Hristos născut în inimă,
Veșnicia s-o trăiești, eu te colind”*

(„Colind” de Luminița Ciuciumiș)

Este foarte interesantă transfigurarea sufletului uman atunci când ascultă colinde în

biserică, în fața casei, în sala de concert etc., aceste locuri devenind Bethleemul, „locul de întâlnire între om și Dumnezeu, între cei ce așteptau mântuirea și Cel ce venea să-i mântuiască, o întâlnire totală, deplină, de sus în jos, de jos în sus și din toate laturile ” (Bartolomeu Valeriu Anania, *Apa cea vie a Ortodoxiei*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2002, pag.151).

Copiii și tinerii au sentimentul că sunt „bătrâni”, plini de istorie, de viață, de cucerire a universului, de integrare în lumea celor vechi, deoarece versurile colindelor îi fac contemporani cu Nașterea Domnului, cu Păstorii, Magii, Bethleemul și strămoșii.

***„Azi cu strămoșii cânt în cor,
Colindul sfânt și bun,
Tot Moș era și-n vremea lor
Bătrânul Moș Crăciun ”***

Bătrânii, când ascultă colindele în aceeași atmosferă amintită mai sus, se simt copii, nevinovați, la începutul vieții, împodobiți de albul fulgilor de nea desprinși din cerul lui Dumnezeu, Tatăl nostru, iar ei, copiii Lui, retrăiesc copilăria, alături de Pruncul Hristos: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Matei 18,3).

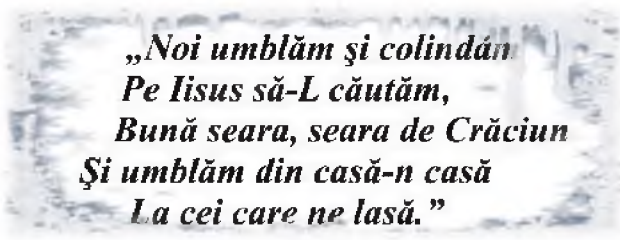
Colindătorii, pe lângă vestea Nașterii Domnului, doresc creștinilor sănătate, bogăție, tinerețe, frumusețe, armonie, bucurie, toate simbolizate de colaci, fructe, vin și ramuri de brad.

Băieții și fetele colindă casele creștinilor exprimând comuniunea dintre oameni și între oameni și Dumnezeu. Există obiceiul frumos de a se colinda la fereastra casei familiei creștine. Fereastra casei simbolizează fereastra persoanei umane prin care pătrunde lumina lui Dumnezeu, lumina cunoștinței și mesajul semenilor noștri.

***„La fereastra sufletului,
În Ajun colindă îngerii,
La fereastra casei,
Îngerii pământeni – copiii”.***

Toate casele trebuie să primească cetele colindătorilor. În Postul Nașterii Domnului, în seara de Anul Nou și în alte sărbători, toate regiunile țării noastre sunt colindate.

***„Noi umblăm și colindăm
Pe Iisus să-L căutăm,
Bună seara, seara de Crăciun
Și umblăm din casă-n casă
La cei care ne lasă.”***

Colindele au rolul de a face pe oameni mai buni, mai iubitori de Dumnezeu, de semenii, de

frumos, de a păstra unitatea de credință ortodoxă, unitatea și solidaritatea românească, precum și comuniunea dintre generații.

Într-o societate românească bulversată de imoralitate, secularizare și răutate, colindele, prin mesajul lor, cultivă sufletele noastre cu „sămânța” cea bună: dragostea, bunătatea, cinstea, pacea, smerenia, eroismul, prietenia ș.a. Toate acestea izvorăsc din iubirea nemărginită a lui Dumnezeu. Este important să deschidem fereastra ființei noastre pentru a cultiva darurile primite în „Grădina Maicii Domnului – România”, ca niște fii ascultători ai Mântuitorului Iisus Hristos (cf. Luca 10,16).

Prin colinde este cultivată pacea (Hristos fiind Împăratul păcii) între oameni, între popoare și mai ales pacea sufletească.

Eroismul înaintașilor noștri este prezent în colinde, subliniindu-se lupta poporului român pentru apărarea credinței ortodoxe și a independenței naționale (*La poartă la Ștefan Vodă* ș.a.)

În concluzie, colindele sunt icoanele sufletului românesc creștin botezat în *cristelnița* Sfântului Apostol Andrei și cununat cu ruga și jertfa Bisericii străbune.

Așteptăm cu multă însuflețire ecoul colindelor și slujbelor săvârșite în *inima* Catedralei Mântuirii Neamului, unde se vor regăsi razele strălucitoare ale provinciilor românești înmănușate și răstignite pe axa Crucii Mântuitorului Hristos, ca legătură vie și sfântă între cer și pământ, între Dumnezeu și om.

Satul și orașul, biserica și căminul familiei, biroul și cartierul, pădurea și câmpia se vor umple de colindă și poveste mărturisind într-un glas: „Cu adevărat mare este taina creștinătății: Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, S-a vestit de Îngeri, S-a propovăduit între neamuri, S-a crezut în lume; S-a înălțat întru slavă.” (I Timotei 3,16)

Cuprinși de atmosfera sfântă a colindelor străbune, vom încheia cu o strofă dintr-un frumos colind:

*“Busuioc verde pe masă,
Rămâi gazdă sănătoasă.
La mulți ani cu sănătate,
Domnul să vă dea de toate !”*

“Biblioteca lui Hadrian” din Atena

"Nimic nu este mai lent decât nașterea adevărată a unui om."

Hadrian, Împărat al Romei (117-138 d.Hr)

Atenienii au vocația democrației și consideră civilizația și cultura măsurile acesteia. Așa s-a făcut că, de-a lungul timpului, s-au ivit spirite echilibrate și gândiri limpezi care au fertilizat pământul sărăcăcios al Greciei cu idei și creații remarcabile.

Pe una dintre cele mai populare artere comerciale ale Atenei se înalță, rănită de o istorie zbuciumată, clădirea dreptunghiulară a Bibliotecii lui Hadrian, o ruină plină de semnificații, amintind de măreția de altădată a Atenei și de acțiunile ieșite din tiparele

gregarității puse în practică de împăratul Hadrian, fondatorul ei. Parte a programului edilitar al Atenei, Biblioteca a fost un argument în sprijinul teoriilor conform cărora Hadrian, un împărat roman dominat de filoelenism, a fost urmărit de dorința obsedantă de a deveni un grec autentic și de a revigora cultura elenă.

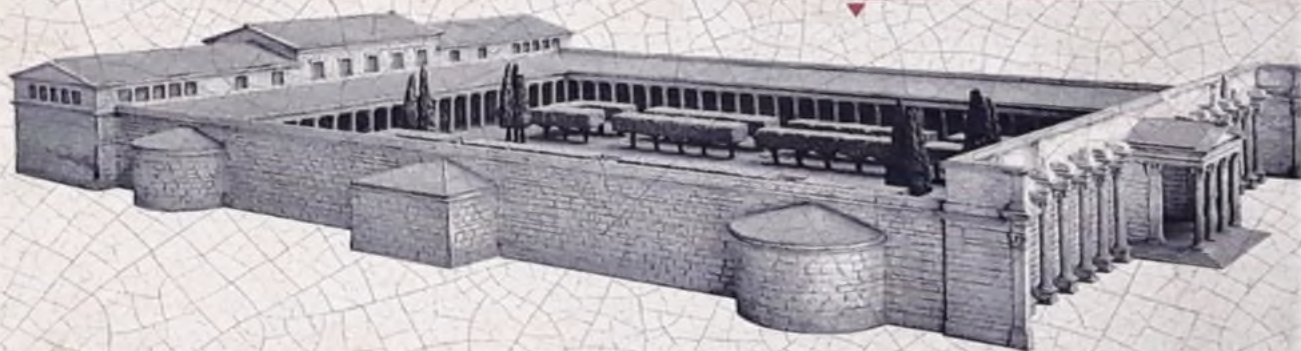
Început în anul 128 d.Hr, programul lui panelenic a devenit un proiect elaborat, aparent irealizabil, care propunea transformarea Atenei într-o a doua capitală a Imperiului Roman. În "Attika" (circa 150 d.Hr), primul volum al lucrării de geografie culturală „*Descrierea Greciei*”, scrisă de istoricul și geograful grec Pausanias, sunt menționate edificiile lui Hadrian ridicate în cadrul acestui amplu program urbanistic, iar cea mai măreață realizare este descrisă ca fiind clădirea “*cu o sută de coloane din marmură frigiană, cu ziduri construite ca niște colonne și pavilioane cu acoperișuri împodobite cu alabastre și decorate cu statui și picturi; și de asemenea, și cărți sunt ținute aici*”, adică Biblioteca lui Hadrian, de lângă Agora romană.

Locul ales pentru construirea impozantului edificiu era, la începutul secolului I d.Hr, un perimetru prosper al Atenei, cu case îngrijite, magazine cu mărfuri diverse și cu o rețea de drumuri intens circulate. Construcția a început între anii 131-132 d.Hr și a ocupat o suprafață de 10.000 de mp. Complexul cuprindea, pe lângă cele trei săli în care erau păstrate documentele (papyrusurile), săli de lectură și de conferințe, porticuri, un iaz și o grădină

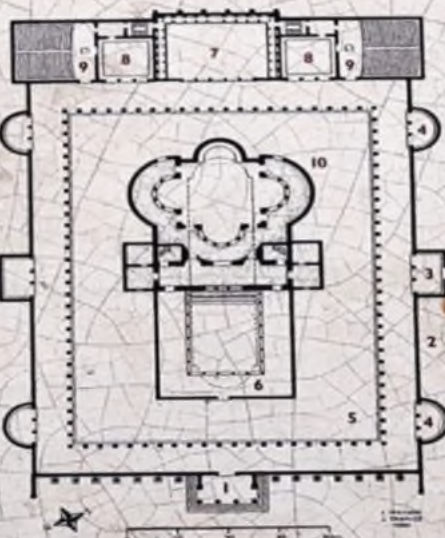
LIBRARY OF HADRIAN

Πρόσοψη - Γραφική αποκατάσταση
Facade - Reconstruction drawing

Πρόπλασμα της Βιβλιοθήκης Αδριανού
(Ρώμη, Museo della Civiltà Romana)
Model of Hadrian's Library
(Rome, Museo della Civiltà Romana)

1. Πρόπυλο
2. Περίβολος
3. Οίκοι
4. Εξεδρες
5. Εσωτερική περίστυλη αυλή
6. Διακοσμητική δεξαμενή
7. Βιβλιοστάσιο
8. Αναγνωστήρια
9. Αίθουσες διαλέξεων
10. Τετράκοχη εκκλησία
(5ος αι. μ.Χ.)

1. Propylon
2. Precinct wall
3. Oikoi
4. Exedrae
5. Interior peristyle courtyard
6. Decorative cistern
7. Bibliostasio
8. Reading rooms
9. Lecture halls (auditoria)
10. Tetraconch church
(5th c. AD)

Biblioteca lui Hadrian, Atena, Grecia. Plan

unde savanții se întâlneau pentru discuții filosofice. Spațiile erau grandioase, comparabile din punct de vedere al proporțiilor și al detaliilor arhitecturale cu alte celebre clădiri antice. Biblioteca a devenit principalul loc de întâlnire și de studiu academic, demn de reputația Atenei,

reconfirmată astfel de împăratul Hadrian.

Edificiului de 122 m x 82 m, construit după stilul și modelul Forumului Roman, i s-au adăugat detalii până în anul 134 d.Hr. Intrarea principală, un propilon de doisprezece metri cu patru coloane corintice, se continua cu un zid înalt, decorat cu

coloane dispuse pe un singur rând, câte șapte de o parte și de alta. Celelalte trei laturi ale zidului erau din calcar poros prevăzut cu nișe proeminente. Coloanele monolitice erau din marmură extrasă din carierele de la Karystos, iar capitelurile, din marmură albă adusă de pe Muntele Pendéli. Prin calea de acces, poziționată în partea vestică a ansamblului, se pătrundea în grădina frumos amenajată cu statui supradimensionate și completată de un iaz răcoros lung de 58 de metri și lat de 13 metri.

Biblioteca propriu-zisă, spațiul în care erau păstrate documentele, era situată pe latura estică a complexului, în partea opusă intrării. Clădirea avea o lungime de 26 de metri și o lățime de 14 metri. Pereții erau prevăzuți cu 40 de nișe, pe două rânduri, folosite ca suporturi pentru cele 16.800 de lucrări.

Cele două camere situate în capetele încăperii principale erau folosite ca săli de lectură

și se continuau cu alte două auditorii, săli în care se țineau conferințele și prelegerile. Acestea erau mobilate cu scaune din marmură aranjate de-a lungul pereților, iar podeaua era, de asemenea, din plăci pătrate de marmură bogat colorată. Auditoriul din partea de nord se poate vedea și astăzi, în timp ce cea mai mare parte din auditoriul sudic se află sub strada Adrianou și sub clădirile construite la intersecția străzilor Aiolou și Adrianou.

În timp de 135 de ani, biblioteca a acumulat aproape 20.000 de rulouri, documente de mare valoare. Din păcate, toate acele comori au dispărut în urma marilor catastrofe și ravagii cu care s-a confruntat Grecia de-a lungul istoriei. Edificiul, devastat prima dată în timpul atacului herulilor din anul 267, a fost încorporat în zidul de apărare construit împotriva acestor invadatori.

Deși părea că destinul Bibliotecii lui Hadrian se încheiase, prefectul roman Herculius (407-412 d.Hr) a renovat o mare parte a clădirii, iar, pe parcursul mai multor secole, pe locul iazului au fost construite succesiv trei biserici. Prima dintre acestea, Biserica cu patru abside (o construcție tetraconcă precreștină), a fost distrusă spre sfârșitul secolului al VI-lea, în timpul incursiunilor slave. După anul 650, peste ruinele acestei biserici s-a ridicat o bazilică cu trei nave, distrusă și ea patru secole mai târziu, pentru ca, la începutul secolului al XII-lea, să fie ridicată o biserică cu o singură navă, Megali Panagia, considerată prima catedrală a Atenei și dedicată

Maicii Domnului.

În aproximativ aceeași perioadă, o altă biserică, Sfântul Asomatos *pe scări* (Agios Asomatos *Sta Skalia*), a fost construită lângă fațada nordică a complexului și a avut hramul Arhanghelului Mihail. Fiind poziționată chiar lângă propilonul Bibliotecii lui Hadrian a fost numită *sta Skalia (pe scări)*. La începutul secolului al XVIII-lea, pronaosul bisericii a fost scos din uz, iar în anul 1843 biserica a fost demolată. Singurele părți ale bisericii vizibile și astăzi sunt rămășițele unui zid și fresca ce reprezintă *Rugăciunea din Grădina Ghetsimani, Trădarea lui Iuda* și busturile Sfinților

În perioada ocupației otomane (1456-1833), întregul oraș a intrat în declin, pierzându-și strălucirea de altădată. Zona bibliotecii, preferată acum de populația înstărită, s-a transformat într-un centru comercial cu piețe bogate și cu un bazar tipic oriental. Din păcate, intrarea monumentală, care amintea de măreția Greciei Romane și care trona sfidător peste noua urbanistică mercantilă, a fost puternic afectată de cutremurul din 1651. Primul desen al bibliotecii, realizat de Jacques Carrey în 1674, surprinde cu fidelitate starea în care se afla în acel moment celebra construcție realizată de Hadrian.

Părți din monumentele antice au fost distruse rând pe rând, iar în secolul al XVIII-lea acestea au fost practic înlocuite de rezidența Voivoda, o construcție care a servit drept cartier general al autorităților otomane, precum și de o moschee ridicată chiar lângă aripa de nord a bibliotecii.

După 1833, când Atena a fost declarată capitala Statului Independent Grec, spațiile bibliotecii au primit o destinație comercială, iar celelalte zone ale complexului au devenit cazărmi ale noii armate regale, transformate mai târziu în închisoare de stat. Tot atunci, Bisericile Sfântul Asomatos "*pe scări*" și *Megali Panagia*, martorele atâtor schimbări, au fost demolate, iar incendiul din 1884, care a distrus un sfert dintre construcțiile Atenei, a mistuit și întregul centru comercial de pe locul fostei Bibliotecii a lui Hadrian.

Procesul de "vindecare" al faimoasei bibliotecii a început în secolul al XIX-lea și a fost urmat în secolul XX, de o serie de săpături arheologice, datorită cărora o mulțime de vestigii au fost aduse la lumină și își trăiesc, din 2004, când Biblioteca a fost deschisă publicului, o a doua măreție.

Una dintre cele mai spectaculoase descoperiri este statuia lui *Nike pășind pe globul pământesc*. Pentru a celebra victoriile militare, grecii obișnuiau să ridice o statuie care o reprezenta pe Nike, zeița victoriei în mitologia greacă. Găsită în 1988, zidită lângă aripa de sud a fostei bibliotecii, se presupune că această statuie a fost făcută pentru a comemora victoria lui Augustus împotriva Imperiului Part (17-16 î.Hr). De asemenea, este posibil ca statuia să fi făcut parte dintr-o compoziție plasată inițial la intrarea în Agora Romană, unde mai erau și alte statui ale membrilor familiei lui Augustus. Nike este redată exact în momentul în care își așează piciorul drept pe o sferă, iar în brațele ridicate ține o egidă. Statuia, înaltă de peste trei metri, realizată dintr-un singur bloc de marmură albă, se află într-o stare bună de conservare, dar îi lipsesc fragmente din brațe și

Statuia zeiței Nike

aripile.

Venită dintr-o istorie îndepărtată și construită după viziunea și rafinamentul împăratului Hadrian, el însuși filosof și scriitor, autor de poezii, discursuri și eseuri filosofice, Biblioteca este o mărturie a momentelor unice petrecute la poalele Acropolei, când istoria și legendele ne provoacă la o călătorie în timp.

Inspirată de un mic fragment dintr-o scrisoare trimisă de Hadrian succesorului său, Marcus Aurelius, scriitoarea Marguerite Yourcenar reconstituie, în romanul său filosofico-istoric “Memoriile lui Hadrian”, celebra bibliotecă din Atena:

“... noua bibliotecă cu care înzestrasem Atena, clădire căreia nu-i lipsea nimic din ceea ce poate favoriza

meditația ori odihna care o precedă: scaune comode, încălzire adecvată în timpul iernilor, deseori pișcătoare, scări ușor de urcat la galeriile de depozitare a cărților; alabastrul și aurul unui lux discret și liniștitor. O grijă specială fusese acordată alegerii și modalității de amplasare a corpurilor de iluminat. Simțeam tot mai mult nevoia de a strânge și păstra volumele vechi, de a pune pe scribii conștiincioși să facă noi copii. Atare frumoasă îndeletnicire mi se părea tot atât de urgentă ca și ajutoarele oferite veteranilor sau indemnizațiile pentru familiile sărace și cu multi copii; îmi spuneam că ar fi de ajuns câteva războaie, mizeria ce le urmează, o perioadă de grosolănie ori sălbăticie sub guvernarea câtorva principi blestemați, ca să piară pentru totdeauna gândurile care răzbisera până la noi datorită fragilelor obiecte de fibre și cerneală. Fiece individ, îndestul de norocos ca beneficiar, în mai mică sau mai mare măsură, al moștenirii culturale, îmi apărea un executor testamentar față de neamul omenesc.

Am citit mult în perioada aceasta. L-am îndemnat pe Flegon să compună, sub titlul de Olimpiade, o serie de cronici ce aveau să continue Helenicele lui Xenofon, sfârșindu-se cu domnia mea: plan îndrăzneț prin faptul că făcea din vasta istorie a Romei simpla urmare a celei grecești.”

(Marguerite Yourcenar, Memoriile lui Hadrian, Editura Humanitas Fiction, 2015, p. 139)

Cristiana OLTEANU

“Viitorul bibliotecilor” – “Design Thinking for Libraries”

Joi, 31 octombrie 2019, la sediul Bibliotecii Goethe-Institut din București, s-a desfășurat workshop-ul “Viitorul bibliotecilor” – “Design Thinking for Libraries”, organizat de instituția gazdă în parteneriat cu Biblioteca Metropolitană din București. Evenimentul a reunit 50 de participanți - specialiști din bibliotecile publice, școlare și universitare din România și Republica Moldova, care au avut ocazia să învețe ce înseamnă “gândirea design” (“design thinking”) și în ce fel bibliotecile pot aplica procesul “gândirii design” pentru a răspunde mai bine nevoilor utilizatorilor, precum și nevoilor propriilor organizații.

Sub titlul “Un nou tip de bibliotecă, configurat prin participarea cetățenilor și designul creativ”, Anja Flicker, director general al Bibliotecii Municipale din orașul Würzburg, Germania, a prezentat experiența sa referitoare la înființarea unei noi biblioteci de cartier. Denumită “Hubland”, aceasta a fost amenajată în turnul de control al fostului aeroport din oraș – o clădire reabilitată, ce datează din anul 1920. Deschisă în 2016, noua filială a fost primul proiect în care echipa Bibliotecii Municipale din Würzburg a aplicat principiile “gândirii design”, inspirându-se din exemple internaționale – bibliotecile DOKK1 din Aarhus, Danemarca și Oodi din Helsinki, Finlanda (edificii celebre datorită arhitecturii futuriste) au împărtășit din experiența lor în utilizarea metodelor participative pentru amenajarea spațiilor.

Obiectivul general al echipei Bibliotecii Municipale din Würzburg a fost acela de a configura noua bibliotecă de cartier ca un spațiu prietenos, deschis, aflat la dispoziția tuturor cetățenilor, în care aceștia să se întâlnească, să comunice și să beneficieze de ofertele moderne ale unei biblioteci municipale. Pentru ca această viziune managerială să fie în acord cu dorințele și nevoile membrilor comunității s-a utilizat metoda “Design Thinking” care se bazează pe experimentare, bucle de

sursa foto: /aatvos.com/press/hubland-library-wuerzburg

sursa foto: /aatvos.com/press/hubland-library-wuerzburg

feedback, “learning by doing” (învățare prin practică/experiențială) și cuprinde un proces la începutul și sfârșitul căruia se află nevoile utilizatorilor.

Prin intermediul fotografiilor elocvente însoțite de explicații detaliate, oferite de doamna Anja Flicker, participanții s-au familiarizat cu procesul „gândirii design” care presupune parcurgerea a trei etape: inspirație, idee și iterație.

Prima etapă este cea în care se explorează, se descoperă noi oportunități, perspective și motivații care animă diferitele grupuri-țintă, folosindu-se diverse metode (interviuri, discuții, observare, jurnal cu fotografii ș.a.). În această fază este esențial ca bibliotecarii să fie empatici pentru a cunoaște cât mai bine utilizatorii și pentru a identifica și a defini clar nevoile acestora. Pe baza informațiilor colectate, echipa generează idei pentru materializarea soluțiilor (ideea), idei care devin tangibile prin confecționarea de prototipuri. Scopul prototipului este acela de a exprima mai bine ideea, pentru ca cetățenii să poată oferi feedback-ul necesar, care pregătește următoarea fază a procesului de “design thinking” – iterația (implementarea), o etapă destul de lungă, în care se experimentează continuu, învățând să corectăm erorile și să acceptăm imperfecțiunile.

Rezultatele obținute în acest proces de “gândire-design” s-au regăsit și în amenajarea interioară a noii biblioteci de cartier din Würzburg, realizată cu ajutorul lui Aat Vos, un renumit arhitect și creative guide. În felul acesta a prins contur zona denumită „Montgolfière” (după numele fraților care au creat primul balon cu aer cald), dedicată copiilor foarte mici și care se învecinează cu spațiul mobilat ca o cameră de zi, venind în întâmpinarea nevoilor părinților și ale copiilor. De asemenea, un spectaculos OZN completează amenajarea subsolului, unde există și spații-surpriză, de mici dimensiuni, pentru cei care doresc să se retragă, să găsească liniștea sau să-și dedice timpul activităților de cercetare.

După expunerea doamnei Anja Flicker, participanții la seminar au testat, în cadrul unui atelier de lucru, această metodă inovativă, bazată pe plasarea cetățeanului în centrul atenției, care poate fi utilizată cu succes nu doar în proiectarea/reconfigurarea spațiului, ci și în conceperea și dezvoltarea de noi servicii de bibliotecă în acord cu nevoile comunității.

Ca o concluzie generală, la finalul acestui eveniment profesional, s-a desprins ideea că, într-o societate în care schimbările ne provoacă să fim tot mai inovativi, este important ca bibliotecile să fie receptive și să accepte transformarea prin metoda „gândirii design”, o metodă care îi motivează deopotrivă pe bibliotecari și pe cetățenii implicați, contribuind în mod structurat la conceperea participativă a inovației.

Alina NICOLA

Remember...

Compozitorul Theodor Grigoriu - Continuator al spiritualității enesciene

„Părintele meu spiritual este Enescu” – își formula Theodor Grigoriu *credo*-ul său artistic, în urmă cu niște ani. Era la apogeul unei cariere, cu suișuri și coborâșuri, cu eșecuri, dar și remarcabile realizări. O viață de om, o viață de artist creator.

E greu să evoci în câteva rânduri o mare personalitate, mai ales atunci când ai avut privilegiul să-i fii în preajmă ani la rând, până în ultima clipă, să fii suflet lângă suflet, și la bune și la mai puțin bune, să străbați un timp real, care apoi devine istorie, trecut, pe care încerci să-l mai prinzi într-un licăr de soare, într-o adiere de vânt, într-o „ultimă undă” a mării (pe care a îndrăgit-o atât!), mângâind țărnul, concentrat în nisipul unei clepsidre. Inevitabil, suntem subiectivi cu cei pe

care îi iubim (doar suntem oameni). Mi se perindă prin memorie o mulțime de momente ce ar putea defini personalitatea acestui foarte complex om și creator. Dar mi-am dat seama că trebuie să aleg o coordonată pe care să le plasez, spre a nu mă pierde în noianul amintirilor. Și ce putea fi mai definitoriu pentru Theodor Grigoriu decât marea sa afinitate și iubire spirituală pentru corifeul muzicii românești – George ENESCU?

Iată de ce am pornit de la această concisă, dar puternică afirmație – „Părintele meu spiritual este Enescu”, o afirmație cu acoperire în fapte pe tot parcursul vieții și creației lui Theodor Grigoriu.

Ce-i leagă ? În primul rând, căldura și blândețea plaiurilor moldovenești, unde au văzut amândoi lumina soarelui: Enescu în nordul Moldovei, în unduirea dealurilor și văilor, iar Theodor Grigoriu în partea de sud a Moldovei, pe malul învolburatei Dunări (la Galați). Sunt locuri natale pe care amândoi le-au iubit cu pasiune, transpusă în muzica pe care au creat-o, cu dor nestins, în momentele de pibegie prin țări străine, întorcându-se mereu aici, în spațiul românesc, a cărui vibrație au captat-o în compozițiile lor. Aici creau și aici se încăreau de spiritualitatea străbunilor, cu pioșenie pentru tradiții și credință.

Era printre ultimii muzicieni în viață (cum afirma într-un interviu TV din emisiunea „Profesioniștii”, realizată de Eugenia Vodă, în ultimii ani ai secolului XX) care l-au întâlnit pe Enescu, fiind atât de impresionat de prezența acestuia, atunci, în 1944, încât l-a descris foarte sugestiv peste ani, cu acei fascinanți ochi verzi, încărcăți de o „suferință metafizică”, așa cum o denumeste și în volumul său evocator „*Vă rog, reveniți, dragi maeștri!*”:

„În seara evocată, am văzut cei mai profunzi ochi verzi din câți am întâlnit; o profunzime abisală, în care nu puteai descifra dacă ea reflectă nesfârșita nostalgie a unui timp trăit anterior, un dor de a zbura cât mai departe de mizeriile terestre, o sclipire din privirea unui zeu sau a unui faun, o epuizare aparentă, disimulând puterea copleșitoare și de necuprins a unei explozii solare. Toate se adunau în ochii săi, pe care îi arăta rar, conștient de marea lor forță, ce trebuia folosită cu parcimonie.”

Tot ochi verzi avea și Theodor Grigoriu, dar de o culoare schimbătoare, metalică uneori, umbriți de frământări tănuite, pentru că nu îi plăcea să se plângă (numai cei foarte apropiați aveau acces la durerile sale), alteori luminoși, senini, cu un licăr inocent, copilăros, o sclipire a soarelui jucându-se în valurile mării, acea mare pe care a transpus-o în muzică, în 24 de secvențe (reprezentând orele unei zile), în poemul vocal-instrumental „*Vocalizele mării*”, al cărui motto este: „*O muzică la confluența a două oceane: Debussy și Enescu*”. Mereu Enescu.

S-au născut amândoi în zodia Leului: Enescu pe 19 august 1881, iar Theodor Grigoriu pe 25 iulie 1926. Aveau în prezența și postura lor ceva leonin, dar nu erau leii aceia dominanți și feroce, erau figurile nobile, regale, care îți cucereau admirația și respectul fără a ți-l impune.

Coincidență sau nu, și Theodor Grigoriu, ca și Enescu, a fost copil minune. La vârsta de trei ani și jumătate a primit o vioară, care i-a stârnit interesul, și la cinci ani a apărut prima dată într-o audiție muzicală pe scenă. De aici mai departe talentul său s-a impus încetul cu încetul, mai întâi studiind vioara și manifestând de timpuriu și preocupări componistice.

Prima recunoaștere a creativității sale s-a petrecut în 1943, la vârsta de 17 ani, când a fost distins cu Mențiune la Premiul Național de Compoziție „George Enescu”, pentru *Cvartetul de coarde nr.1*, cu acest prilej devenind, conform statutului, și cel mai tânăr membru al Societății Compozitorilor Români, al cărei președinte de onoare era Enescu. Cei mai reprezentativi muzicieni ai României Mari fondaseră în 1920 această societate menită să sprijine și să încurajeze tinerii compozitori și nu numai. Alături de Mihail Jora, mentorul școlii românești de compoziție, directorul (rectorul) Academiei Regale de Muzică și Artă Dramatică din București, primul director muzical al Societății Române de Radiodifuziune și vicepreședinte al Societății Compozitorilor Români, erau membri activi nume prestigioase ale școlii muzicale interbelice și apoi postbelice: Alfred Alessandrescu, Mihail Andricu, Tiberiu Brediceanu, Dimitrie Cuclin, Sabin V. Drăgoi, Stan Golestan, Filip Lazăr, Marcel Mihalovici, Marțian Negrea, Ion Nonna Otescu, Ionel Perlea, Theodor Rogalski, Paul Constantinescu, Constantin Silvestri, Ion Dumitrescu ș.a.

foto: georgeenescu.ro

Dedicându-se studiului compoziției, sub îndrumarea profesorului Mihail Jora, și înconjurat de aceste impozante figuri ale culturii românești, Theodor Grigoriu și-a format stilul și crezul muzical, bazate pe melosul popular românesc, invocat și de Enescu în lucrările sale (a se vedea în special *Sonata a III-a „în caracter popular românesc”* pentru pian și vioară, model pentru întreaga generație de tineri compozitori ai anilor '50 – '60, denumită mai apoi „generația de aur” a muzicii românești), dar și pe un ecou psalmodic venit din profunde și străvechi trăiri de credință creștin-ortodoxă.

Plecarea în eternitate a lui Enescu, în 1955, a însemnat pentru această generație un moment de trecere spre studiul aprofundat al creației marelui muzician, de inspirație și aspirații spre o muzică modernă a secolului XX, pe care Enescu o reprezintă

excepțional în evoluția muzicii europene și mondiale. Analiza lucrărilor marelui compozitor, direcțiile stilistice pe care acesta le-a trasat, elemente de tehnică și etos specific românesc au determinat un progres evident al componisticii românești. Trebuie să subliniem, totuși, că dintre toți acești componenți ai generației de aur (Pascal Bentoiu, Wilhelm Georg Berger, Dumitru Capoianu, Myriam Marbé, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Doru Popovici, Aurel Stroe, Anatol Vieru ș.a.), Theodor Grigoriu a înaintat cel mai mult pe drumul deschis de Enescu, s-a apropiat cel mai mult de spiritul enescian, de trăirea etosului românesc și transpunerea acestuia în ample lucrări simfonice și camerale. Dacă ideea de modernism nu ar fi dus la excесе și devieri de sens, direcția evoluției muzicii europene ar fi trebuit să fie cea urmată și de Theodor Grigoriu.

Dar să revenim la anul 1955, când Enescu părăsea această lume, iar muzica sa rămânea spre a fi cunoscută generațiilor următoare, un prim pas fiind înființarea Festivalului și Concursului Internațional „George Enescu”, începând din 1958, desfășurat până astăzi, cu mici întreruperi.

Tristul eveniment l-a surprins pe Theodor Grigoriu la Moscova, ca student la aspirantură a clasei de compoziție a lui Aram Hacıaturian. În zilele acelea, când nu-și putea manifesta durerea acestei imense pierderi pentru cultura muzicală românească, a încolțit în gândul tânărului Grigoriu ideea de a scrie un ***Omagiu lui Enescu***, proiect finalizat în 1960. O lucrare îndrăzneță, ținând seama că este scrisă pentru 4 grupuri de viori, fără alte instrumente, subliniind legătura atât de puternică a lui Enescu față de acest instrument, atât ca interpret, cât și în calitate de compozitor. Dar și prin folosirea unui citat enescian, a unei teme formate din sunetele corespondente numelui ENESCU și a introducerii

în practica muzicală a termenului *eterofonie* (pe care Enescu îl folosise, fără să îl denumească), referindu-se la grupurile instrumentale și la tehnica de compoziție.

Același respect și prețuire față de marele Maestru l-au determinat pe Theodor Grigoriu să realizeze, în 1964, orchestrația la cele *Șapte Cântece pe versuri de Clément Marot*. Dedicând ani de studiu și meditație partiturii enesciene, Grigoriu a pătruns spiritul compozitorului, dar și atmosfera instrumentală specifică unui timp medieval, provenită din versificația poetului francez. Pentru a putea efectua această orchestrație, a trebuit să aibă acceptul editorului Enoch, drepturile de autor ale lui Enescu fiind mereu, ca și astăzi, revendicate de diverse persoane, care nu au neapărat intenții de cultură, ci doar de câștig material.

Acceptul lui Enoch a venit și la solicitarea lui Marcel Mihalovici, un foarte bun și apropiat prieten al lui Theodor Grigoriu. După cum își amintea, editorul nu era sigur că această orchestrație este necesară, iar la replica lui Grigoriu, că *Tablourile dintr-o expoziție* de Musorgski sunt mult mai cunoscute în orchestrația lui Ravel, Enoch i-a ripostat: „Dar ce, dumneata ești Ravel?”. Nu, Theodor Grigoriu nu este Ravel, dar talentul său de orchestrator a făcut, într-adevăr, ca această versiune să facă înconjurul lumii, fiind apreciată la superlativ de mari interpreți și dirijori. În Festivalul „Enescu” s-a cântat de multe ori, în ediția din 2015, de exemplu, de către Orchestra Filarmonică din Viena, cu soprana Valentina Naforniță, iar în ediția de anul acesta (2019), de către Capela de Stat din Dresda, dirijată de Myung-Whun Chung, cu soprana Kristine Opolais.

De aceeași apreciere la superlativ s-a bucurat și mai recenta orchestrație realizată de Theodor Grigoriu la *Impresiile din copilărie* ale lui Enescu. Așa cum spunea Grigoriu, și la această orchestrație a meditat ani în șir, pentru că trebuia să redea în culori, cât mai sugestive, ambianța evocată de Enescu prin sunetele viorii și pianului, să afle nuanțele potrivite și o paletă instrumentală cât mai variată, combinând timbrurile din orchestră. Remarcabil este că pentru orchestră folosește instrumente soliste, fără nici un fel de dublaje, pentru a proteja sonoritatea viorii protagoniste. Astfel se plasează ca idee în continuarea ultimului opus enescian, *Simfonia de cameră*, o revelație a lumii muzicale la vremea ei și prea puțin cunoscută astăzi.

Desigur, Theodor Grigoriu a scris mult mai multe lucrări simfonice și camerale, la care se adaugă muzica de teatru și film (dacă ar fi să amintim doar colaborările cu bunul său prieten și fost coleg la Institutul de Arhitectură, regizorul Liviu Ciulei: *Valurile Dunării*, *Explozia*, *Pădurea spânzuraților* – premiat la Cannes). El considera însă ca apogeu al creației sale *Oratoriul „Canti per Europa”*. Era înainte de a compune *O simfonie liturgică* și *Vocalizele mării*, două lucrări la fel de importante și ample, completând portretul său de om de cultură european, cu o credință neștrămutată în Dumnezeu și o determinare proprie artiștilor care scrutează abisul, fiind născuți pentru eternitate.

dr. Mihaela MARINESCU-GRIGORIU

Remember...

POETA MARIANA DUMITRESCU

Mariana Dumitrescu (1924-1967), poetă, traducătoare, actriță și asistentă de regie la Teatrul Național din București, născută într-o familie de intelectuali, copil precoce cu multiple daruri, a absolvit cursurile Facultății de Litere și Filosofie din București cu mențiunea magna cum laude și ale Academiei de Muzică și Artă Dramatică din același oraș, la clasa Mariei Filotti. S-a stins din viață de timpuriu, după o grea suferință, lăsând în urmă trei volume de versuri tipărite (1942 - Viorile primăverii, 1967 – Poezii, cu o prefață de acad. Șerban Cioculescu, 1968 - Iarba timpului, cu o prefață de scriitorul Ion Brad) și foarte multe alte pagini de poezie și proză, rămase încă inedite.

În anul 1983, într-un medalion publicat în revista România literară, acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga evoca făptura de excepție a poetei Mariana Dumitrescu : „Prezența-i tonică acoperea cu vivacitatea-i scânteietoare orice

spațiu în care se afla, impunând un alt ritm gândirii și ascuțind antenele sensibilității noastre. Era făcută să domine cu intelectul orice întâlnire de artiști și de gânditori, dând oricărei împrejurări de acest fel un duh năzdrăvan, aducând cu sine, oriunde, un aer fericit de joc superior cu ideile, cu valorile. Îmi amintesc de râsul ei, puternic, care punea atâta lumină pe fața-i oacheșă, frumoasă. Îi aud glasul bine timbrat, cu inflexiuni calde, prietenoase...”

A fost soția compozitorului Ion Dumitrescu (1913-1996) și mama pianistei Ilinca Dumitrescu.

Inspirați de stihurile ei, unii dintre cei mai importanți autori români au compus lieduri sau alte creații muzicale : Mihail Jora (48 de lieduri – capodopere ale genului, dar și alte lucrări), Marcel Mihalovici, Tudor Ciortea, Alfred Mendelsohn, Ludovic Feldman, Doru Popovici, Nicolae Coman, Mansi Barberis, Diamandi Gheciu, Dumitru Bughici, Carmen Petra Basacopol, Felicia Donceanu, Irina Odăgescu-Țuțuianu și mulți alții.

Sufletele fântânilor

*Sufletele fântânilor
Ies câteodată la soare,
Să se-ncălzească,
Să se zvânte...
Ce altfel
Și ce limpede știu ele să cânte...
Armonii,
Despre umbră și răcoare,
Despre chipurile care s-au oglindit
Și au căzut în potirele de apă
tremurătoare,
Chipuri care-acum dorm,
Străjuite-n afund
De hribi ca ochii de păuni,
Viorii și vicleni,
Și de paingii de argint,
Cuibăriți în licheni...
Ele știu poeme
Despre arcurile frânte ale zilelor,
Îngropate
În galerii de agate,
Și imnuri despre rostogolirile neîncetate
Ale nopților,
Sfere de somn,
Alunecând pe treptele adânci ale orelor...
Și câte alte cântece fără lanțuri
Știu să dezmierde*

Și să presare câteodată fântânile,

Ca pe niște peruzele de gheață,

Din recea lor mână...

Sufletele de fântână...

Sufletele de fântână...

Bun rămas...

Dac-ai să mă chemi,

Am să vin...

Oricând ai să mă chemi,

Am să vin...

Plec să-ți aduc în ulcior apă nouă,

Și-o creangă de rouă

Din stele...

Am să lipsesc preț de-o clipă,

Sau un veac...

Nu te speria dacă tac,

Nu te speria dac-ai s-auzi că suspin...

Nu măsură timpul hain...

Dac-ai să mă chemi,

Am să vin...

Negreșit am să vin din negrul popas...

Și-acum, bun rămas...

Cântecul puiului de ciută

Hai, adună-te strâns lângă mine,

Căpriorul meu

Cu nări sălbatece

Și glezne plăpânde...

Lipește-ți pântecul tău mic,

*De pântecul meu fierbinte...
Ca să ne-alinte
Ierbile umede și blânde,
S-au așternut sub picioarele noastre,
Împreună cu ferigile zdrențuite,
Și căldărușele albastre...
Măicuța ta
O să te păzească în noaptea asta cenușie,
Cu trupul pe arcuri
Și urechea vie...
Apropie-ți botul cu nări de rouă,
Și pleoapele-amândouă...
Așează-le lângă grumazul meu mătășos,
Și-adormi, puiule, sfios...
De ce tresari ?...
Ochii tăi întredeschiși
Parcă-mi spun ceva ?...
Lasă,
Știu că azi, când te pierdusem,
Ai fost la Valea-Rea
Și-ai băut din șipotul cu ape roșii...
Știu că ai păscut flori de măceș
Și mușchi negru și gras,
În timp ce eu alergam prin prăpăstii,
Căutându-te fără glas...
Știu că ți-a luat urma
Fiara de care eu
Mereu te păzesc,*

*Știu că ți-a fost frică,
Și că ai plâns lângă tufa
De lemn-câinesc...
Dar acum au trecut toate...
Pe urmele copitelor mici de argint,
Drumul mi-a părut ușor,
Ca un fâlfâit de gând...
Dormi, căpriorule speriat,
Pierdut ai fost și te-am aflat...
Dormi acum...
Uite,
Și Dumnezeu a suflat în opaiț,
Și s-a culcat...
În fâneața cerului,
Stelele au crescut ca florile,
Și vântul și-a strunit
Peste pădurea de molifiți,
Viorile...
Vino mai aproape...
Nimănui n-o să i se întâmple nimic...
A murit adineauri și fiara cea rea...
Lipește-ți pântecul tău mic
De pântecul meu fierbinte,
Și-adormi lângă inima mea...
Mă voi trezi iar...
pentru Ilinca
Dacă ochii mei
În moarte se vor închide,*

Ei nu vor înceta să vadă...

*Prin ochii mari
Ai copilului meu,
Voi zări mai departe,
Minunile și slăveniile lumii...*

*Și sângele meu
Va suna în inima lui,
Mereu,
Ca un țipăt de goarnă,
Spre porțile vieții...
Și-n marginile dimineții,
Mă voi trezi iar,
Sub pleoapele lui...
În mii de dimineți,
În zâmbetul lui,
În cântecul lui...*

*Și-n copiii copiilor lui
Mă voi trezi,
Când cocorii de fildeș
Vor săgeta geana ultimului
Soare de toamnă,
Când sfredelul cetinilor
Va străpunge cerul albit
Al atâtor zori noi...
Mă voi trezi cu ei,
Tot proaspătă și tânără ca acum...
În miile de păpuși de fum,
Mereu, mereu,
În strănepoții mei mă voi trezi,*

De-a pururi în ei mă voi trezi...

Ancestrații

*Dumnezeule,
Cum țipă-n mine
Sângele dac...
Îl simt câteodată,
Urcându-se ca un val,
Din călcâie până-n măsele...
Îmi caut atunci
Cușma neagră și mișoasă,
Cingătorile din late curele,
Și-aș vrea parcă să-mi număr
Cuțitele de la brâu,
Cuțitele cu șapte plăsele...
Mă-ntreb uneori,
Unde-s steagurile cu fălci de lup,
Și lăncile-n care și-au spart pântecul
Soldații plătiți cu arginți...
Mă trezesc nopțile
Cu palma făcută căuș,
Sorbind zdrobiturile
Din teascurile fierbinți,
Fumântate sălbatec de picioarele fărtaților,
Care nu credeau în sfinți...
Mi-e inima bună,
Și carnea mi-e aprigă...
Izvoarelor
Cu stângăcie le cânt de tristețe*

Și slavă...

Cojocul mi-l vând pentru o clipă de vis,

Și când mi-e inima rea,

Mă simt în stare să-njunghii

Zece spătoși,

Sau să înghit nepăsător otravă...

Mă simt pe viscol,

Îndesat și greoi ca un urs...

Căutând pădurile mele

Și mirosurile lor uitate,

Vărs lacrimi stinghere

Pe altarele zeului care tace,

În serile când îmi gâlgâie-n pumni

Sângele gros și roșu

Din erele dace...

Pastel afund

Afunde,

Afunde,

Sub stânci milenare,

Se clatină prin apa de mare,

Verzi așezări de penumbră...

Arareori trec,

Arare,

Meduze fluide,

Regine lichide,

Culegând prin crânguri de sare

Tăceri,

Irizații,

Și flori

De străvezii constelații...

Afunde,

Afunde,

Sub stânci milenare,

Pe mătăsoase altare,

Ald ascunse și reci revelații,

Departe,

Departe de soare...

Alchimistul

Omul acesta,

Cu picioarele lungi și obrazul trist,

E un alchimist...

În odaia lui,

Nu-s cărți cu file de aramă,

Nu-s cuptoare-n flăcări vii,

Nici buhne cu ochi de opale,

Nici albe retorte,

Nici negre bocale...

Din toate bunurile pământului

A gustat câte-un pic,

Să acum, nu vrea de la nimeni nimic...

Despre omul acesta,

Lumea știe

Că face alchimie...

Preface lacrimile-n poezie...

Pasărea naltă

Pe prundul râului

Cu ape muiate-n aur verde,

S-a așezat din zbor,

Lângă tălpile mele,

O pasăre naltă,

Cu pene de trandafir

Și scrum...

De ce s-a oprit din drum

Pasărea naltă,

Lângă mine ?...

I-am scuturat vârșia

Cu pești iuți

Ca lumina...

Dar pasării

Nu-i era foame,

Nu-i era sete...

Ci se uita lung în ochii mei,

Nemișcată...

„Pasăre rotată,

Pasăre naltă,

Cu ochiul galben,

Rotund...

Ce umbli aici pe prund ?..."

În dimineața

Cu miros crud de busuioc,

Pasărea nu mișcă din cioc...

Ci săltând din aripă,

Se pierdu-n cerul afund ca un hău...

Dacă pasărea naltă

Fusese gândul,

Sufletul tău ?...

Lebăda

Lebăda mea,

Luntre fierbinte,

Mișcă-te agale,

Flutură lopețile harnice cât mai rar,

*Ca să nu stârnești hipnoze și uragane în
nămol,*

Ca să nu-ți arate răscolitele salcii putrede

Clișeele negre ale marelui gol...

Lebăda mea,

Prin valul de mătase moale,

Mișcă-te agale...

Vezi să nu sperii șerpuii somnoroși

Și leșurile,

Și batracienele care-ți urăsc

Zăpada aripei

Și pasul prin ape, rotund...

Gâtul tău,

Ca o cravașă de fildes,

Ține-l drept peste ape...

Ochiul tău,

Țintă spre cer...

Ceru-i aproape...

În cercurile din valul

Ce te-nconjoară

Vezi să nu sfărâmi beteala

Căzută din steaua polară...

Strânge umbra florilor

*Sub aripa ta,
Și privește mereu spre înalt,
Sufletul meu,
Lebăda mea...*

Toamnă târzie

*Iată cum cad din copaci
Frunzele roșii-n brumar...*

*Stoluri de păsări,
Grase și negre,
Atârnă pe ramuri,*

*Triste și negre,
Fructele iernii coapte...*

*Iată cum cad din copaci
Frunzele roșii...*

*E noapte...
Pretutindeni e noapte...*

*Doar în inima mea
Un soare îndepărtat s-a aprins,
Și-acum volburi de flăcări
Se-nalță spre tine...*

*Uriașă-auroră,
Tâșnește din gândul meu viu...*

Apropie-te,

Vino spre mine

În ceasul acesta târziu,

Și întinde-mi iar mâna,

Ca să-mi lipesc fruntea de ea,

Și să te binecuvântezez pentru dragostea,

Floarea de aur,

*Pe care mi-ai semănat-o în suflet,
Ca vântul, pe nisipul fierbinte,
Sămânța ușoară de laur...*

Apropie-te,

*Vino spre mine în ceasul acesta rar,
Când noaptea e-atât de stearpă,
Și frunzele cad în brumar...*

*Scrisoare din împărăția
chiparoșilor*

Iertați-mă, prieteni...

Sunt luni,

Sunt ani de când n-am scris...

Dar aș fi vrut,

Scrisoarea mea spre lumea vie

Să aibă miez și întâmplări,

Să am ce scrie...

*Da, nu s-a petrecut nimic de-atunci,
De când am coborât în amfiteatrele de
beznă,*

Cu spectatori înnegurați...

Nu s-a-ntâmpplat nimic de-atunci,

De când m-am așezat în stearpa-mpărăție,

A chiparoșilor întunecați...

N-am știre despre nimeni

Și nimic...

Sunt singur,

Cel mai singur din stihie...

Aud doar foșnetele din împărăție,

*Când vântul alungat de nori câinoși
Și-ascute ghearele în zvelții chiparoși...*

Și ce-ar mai fi ?...

*Despre culori și dragoste,
Parfumuri, cugetări și nostalgii,
Nu are nimeni știre,
În leagănele dulci din cimitire...
La mii de ani distanță,
Vreun greier dezmorțit
Înscrie aforisme pe table de-ametist...*

Încolo ?...

E frig pe-aice,

Și e trist...

Orizont și înălțime

Dacă n-ar avea orizont,

Dacă n-ar avea înălțime,

Ce-ar însemna ?...

Ce-ar fi viața mea ?...

Fără dunga albastră a infinitului,

Fără laurii feerici ai răsăritului,

Pe care numai crestele îi cunosc,

Viața mea n-ar avea nici un rost...

Ce-ar putea înlocui

Pășunile apuse ale depărtărilor ?...

Nici un gând, nici o faptă n-are putere,

Fără nesfârșirea cerului și-a mărilor...

Dacă n-ar avea orizont,

Dacă n-ar avea înălțime,

Ce-ar însemna ?...

Ce-ar fi dragostea mea ?...

Oglindire

Ca să mă aflu acum

În luminile soarelui,

Cu sufletul atâta de limpede

Și de neted,

Câte învelișuri am aruncat pe drum...

Câte măști,

Câte averi...

Ce hățșuri străine,

Ce mărăcinișuri haine

Mi-au spintecat în timp

Cămășile tinereții,

De sărbătoare,

Cămășile dragostei,

Amețitoare,

Cămășile cugetului,

Înșelătoare...

Ca să mă aflu acum,

În luminile soarelui,

Cu sufletul drept și înalt,

Câtă putere în patru vânturi zvârlită,

Câtă viață risipită...

**Grupaj realizat de
dr. Ilinca DUMITRESCU**

Ultimul visător și câteva amintiri râmnicene din secolul trecut (tot „cu gust de pelin”)

Înainte de recenzia mea la recentul volum intitulat „*Rememorări cu gust de pelin*”, semnat de Sorin Zamfirescu și publicat la Râmnicu Vâlcea în 2019, voi recurge la un, cred eu, foarte necesar preambul.

Pe Sorin Zamfirescu l-am cunoscut în urmă cu 21 de ani la Râmnic, unde era primar, dar unul total atipic, fiindcă dorea să schimbe lumea și să (re)pună orașul pe care-l guverna pe harta europeană. Plecase, probabil, de la îndemnul de a încerca să operezi o transformare în bine mai întâi în „bătătura” ta, pentru a reuși apoi să transformi spații din ce în ce mai vaste.

Undeva pe drumul acesta al dorinței de a interveni benefic într-o dezordine socială, politică, morală, statornicită de mai bine de cinci decenii în România devastată de comunism, ne-am întâlnit, Alexandru Nancu și cu mine, cu primarul de atunci al Râmnicului.

Nu pot să nu-mi amintesc că, după o primă reușită în implementarea programului „Habitat și Artă în România” la Constanța și Basarabi, trimiseserăm zeci de plicuri cu proiectul nostru și cu catalogul primei ediții la majoritatea primăriilor de orașe din țară, așteptând să fim invitați și în alte locuri. Credeam că vom avea mare succes. Eram incurabil visători. Răspuns n-am primit însă decât de la primăria unui singur oraș: Râmnicu Vâlcea. Sorin Zamfirescu era interesat de proiect. Așa ne-am cunoscut, așa am colaborat, suficient de fructuos în epoca cu pricina, încât, la sfârșitul celor doi ani de travaliu, ce modernizaseră și dăduseră sens spațiului dintre blocurile câtorva cartiere muncitorești ale orașului, proiectul implementat pentru a doua oară, dar într-o variantă mult mai amplă, la Râmnicu Vâlcea, să fie nominalizat printre primele 40 de „Cele mai bune practici” din lume în domeniul Habitatelor Umane, într-o competiție organizată de Comisia Națiunilor Unite pentru Habitate Umane. Se întâmpla în secolul trecut. Tot atunci, mai precis în 1999, avea loc eclipsa totală de soare, ultima de o astfel de amploare din secolul XX și, culmea, din toată Europa, punctul de maximă intensitate a fenomenului era la Râmnicu Vâlcea. Uneori îmi vine să cred în conjuncțiile astrale pentru că eclipsa totală a fost punctul

de plecare al unui alt proiect grandios, posibil doar prin implicarea Primăriei Râmnicului, condusă de același entuziast și dornic de europenizare Sorin Zamfirescu. Proiectul s-a numit „Arta în drum spre muzeu” și a fost, probabil, cea mai mare și cea mai cuprinzătoare expoziție de artă contemporană, cuprinzând toate limbajele, care a avut loc vreodată în România. În plus, ea s-a desfășurat într-un spațiu neconvențional: zidul de cetate al Râmnicului.

La doar câțiva ani după aceste mărețe fapte de cultură, Sorin Zamfirescu, proeminentă personalitate a Râmnicului, n-a mai fost ales primar. Electoratul, pornit pe drumul fără întoarcere al manelizării, și-a manifestat o altă opțiune. Bulldozerele următorilor edili au pus la pământ lucrările realizate de noi la Râmnicu Vâlcea. Rămășițele lor au ajuns undeva la periferia orașului. Niciodată, vreun proiect de amploarea celor de atunci, de la sfârșitul deceniului nouă, n-a mai fost posibil aici și, din câte știu, nici în altă parte. An după an, ne-am văzut spulberate speranțele postdecembriste. Viața noastră pe plaiurile mioritice a „evoluat” cu succes spre o nouă disoluție socială, politică, morală. Alexandru Nancu a plecat într-o lume mai bună. Sorin Zamfirescu a rămas ultimul visător.

N-am bănuț nici o clipă că fostul primar cu gust pentru cultură și rafinate artistice, pe care-l știam ca descendent al unei familii de vază din Călimănești, avea, de fapt, genă de primar, dar nici că încă resimțea traumele unei triste povești de familie. Retras complet din politică, fără a lipsi însă din viața cetății, Sorin Zamfirescu a început să-și scrie memoriile. Argumentul cărții sale, *Rememorări cu gust de pelin* rezidă chiar în subtitlul- *motto*: „Și voi unde erați?” Sunt cuvintele rostite de mica lui nepoată, în vârstă de zece ani, după vizitarea Memorialului de la Sighet, dedicat victimelor terorii comuniste. Impresionată de tragediile consumate în anii cincizeci, copila pune, în inocența ei, o întrebare de maxim bun simț. Unde erați voi, cei care ați lăsat să se întâmple astfel de orori? Această necruțătoare interogație pare să fi fost imboldul demersului memorialistic al lui Sorin Zamfirescu, mai ales pentru că și familia sa s-a numărat printre victimele persecuțiilor din perioada stalinistă, continuate apoi de o urmărire operativă, desfășurată pe încă mai bine de trei decenii, după eliberarea din lagărul de la Pitești a lui Nicolae Zamfirescu, tatăl lui Sorin Zamfirescu.

În pofida realei drame relatate, volumul se citește pe nerăsuflate, fiindcă e scris cu un verb ferm și, pe alocuri, neiertător. Dedicată „Zamfireștilor și celor asemenea lor”, cartea împlinește mai multe atribute: e o cronică de familie, un prilej de aducere aminte, în care tristețea se împletește cu momentele luminoase ale vieții, se constituie într-un omagiu adus tatălui unei ilustre familii călimăneștene, dar și unei personalități culturale a epocii de după război și, în plus, prin anexarea de la sfârșitul volumului a documentelor culese de la C.N.S.A.S., dar și prin fotografiile de epocă reproduse, cartea își adaugă și o certă valoare documentară. Ea îi oferă, totodată, cititorului prilejul de a-l cunoaște mai bine pe autor, fiindcă prin scris, omul se lasă mai lesne „citat”.

Cronica de familie debutează cu dezvăluirea unui nume de origine grecească, Zamfirache, transformat apoi în Zamfirescu de către bunicul lui Sorin, Gheorghe Zamfirescu, ales de foarte tânăr primar al Călimăneștilor. Se întâmplă în a doua jumătate a secolului XIX. Tot atunci, ne relatează autorul cărții, nimeni altul decât Ion Luca Caragiale „mijlocește” întemeierea „clanului Zamfireștilor”. Împreună cu arheologul Grigore Tocilescu, prietenul său,

celebrul dramaturg, pe atunci revizor școlar la Râmnicu Vâlcea, și cu tânărul primar al Călimăneștiului obișnuiau să cineze la Hanul lui Piteșteanu. Ocheadele dintre Maria, fiica hangului, și Gheorghe Zamfirescu, nu-i scapă lui Caragiale, care intervine și îl sfătuiește pe tânărul îndrăgostit ori să ceară în căsătorie fata, ori s-o răpească. Povestea se sfârșește cavalierește, cu o cerere în căsătorie. Peste timp, în 1946, anul venirii prin fraudă a comuniștilor la putere, tatăl lui Sorin Zamfirescu, Nicolae (Nae), era primar al Călimăneștilor. Portretul pe care-l face autorul tatălui său, spre a-i defini personalitatea, e cât se poate de convingător: „(...) fusese adept înregimentat al marelui Iorga și totodată genul tipic de trainer cultural de provincie. Fusese chiar redactor la publicația *Ideea* și redactor-șef al publicației *Viața școlară*, reviste de circulație națională. Nu se dădea înapoi de la nici un gest, de la nici o acțiune folositoare celor din jurul său. Strângerea de fonduri pentru construcția școlii, a Primăriei sau a Căminului cultural, managementul școlar (a fost ctitorul și directorul Școlii centrale cea mai mare parte din existența acesteia), regizarea unor serbări școlare de răsunet, organizarea de serate muzicale (era un violonist pătimaș) și de expuneri publice pe teme literare (era conferențiar și orator foarte înzestrat)”.

După doi ani de detenție, în lagărul experimental de la Pitești și apoi în închisoarea de la Jilava, după o viață petrecută apoi în lipsuri și privațiuni, mereu urmărit și interceptat, ca și familia sa, (gesturi reprobabile la care își dăduseră concursul chiar unii dintre cei ce beneficiaseră de gesturile lor altruiste), rafinatul intelectual Nicolae Zamfirescu sfârșește la peste optzeci de ani, uitat de toți, în afară de membrii familiei, într-un apartament modest din Râmnic. N-ai cum să nu simți gustul de pelin al zădărniceii citind această mărturie, mai ales că, vedem bine, nici în zilele noastre, lucrurile nu sunt cu mult diferite.

După rememorarea crâncenului deceniu cinci al secolului trecut, autorul își creionează propria devenire, dar și o parte din viața familiei sale, a soției, reputatul medic Silvia Zamfirescu, a fiilor și a nepoților săi. Rememorarea dramei care i-a marcat familia se face din convingerea că, pentru a nu fi repetat, răul trebuie recunoscut, mărturisit, exorcizat.

Imediat după 1989, Sorin Zamfirescu și-a imaginat, la fel ca noi, cei aveam să-l cunoaștem în 1998, că lumea ar fi putut fi schimbată, că țara noastră ar mai fi avut o șansă de a reveni pe harta Europei. S-a implicat în politică, în raport cu care „a fost martor, actor, nciodată regizor”. A căutat cu tenacitate în arhivele proaspătului înființat Consiliu Național al Arhivelor Securității dovezile gravei injustiții trăite de familia sa, a încercat, măcar simbolic, să-i facă dreptate părintelui persecutat. S-a lovit de tergiversări și de rea credință. În cele din urmă, a găsit și a reprodus în volumul său de memorii acele documente din miile de altele asemenea lor, care mărturisesc despre tragedia trăită de români și ale cărei consecințe continuă să se manifeste.

Condensată frescă a unor epoci (deceniul cinci, deceniul opt al secolului XX, perioada de după Revoluție), cartea lui Sorin Zamfirescu lasă deschisă întrebarea rostită de Ana Maria, nepoata sa, pe când avea doar zece ani, dar și o alta, la fel de gravă: să fi fost oare doar vina cizmei sovietice pentru ceea ce au trăit românii?

Așteptăm cu interes promisa continuare a acestor rememorări (perioada 1996-2012).

Luiza BARCAN, critic de artă

“Amintiri din război. 1941/1944”

„... dacă această nebunie a lumii poate fi numită lege și morală.”

Mulți dintre cei care au trăit experiența războiului au rezerve în a povesti amănunte, rușinați parcă de grozăvia la care au fost nevoiți să participe. Alții însă consideră că lecțiile războiului nu pot fi învățate dacă nu sunt cunoscute. Lucrarea “Nicu Negrici: Amintiri din război, 1941/1944” prezintă consemnări din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, notițe pierdute și refăcute din memorie de ofițerul Nicu Negrici, tatăl criticului literar Eugen Negrici. Volumul cuprinde date și fapte reale ai căror martori au fost soldați din județul Vâlcea, cei care au alcătuit Regimentul 2 Dorobanți. Este o carte despre rănile niciodată vindecate ale războiului.

Pe lângă textul rescris întocmai (cu o minimă intervenție din partea fiului), cartea conține câteva facsimile din jurnalul de front, precum și poezii și fotografii din arhiva personală a familiei Negrici. Conținutul este structurat, conform notițelor, în două părți: prima se referă la anul 1941, iar cea de-a doua la evenimentele din 1944. Aceștia li se adaugă, la final, două texte semnate de Gheorghe Stancu, respectiv de Eugen Negrici.

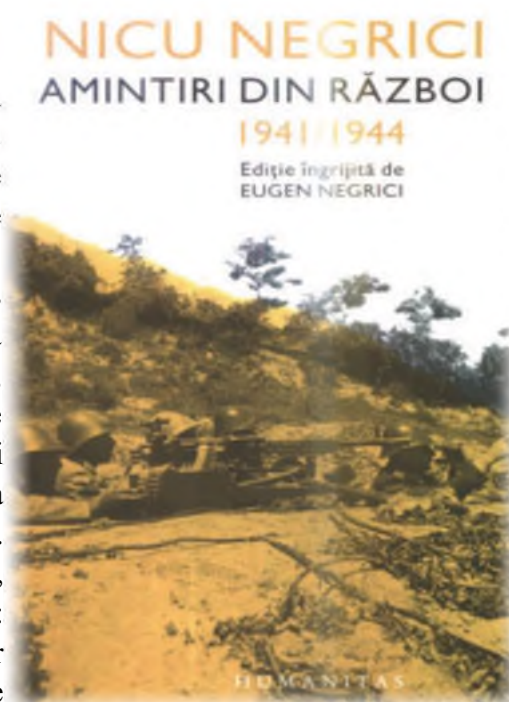
Ofițerul Nicu Negrici își începe amintirile în iunie 1941, cu momentul în care mareșalul Antonescu transmite celebrul: “Ostași, vă ordon: Treceți Prutul!” (p. 22). Autorul se arată uimit de entuziasmul celor 5000 de soldați care își exprimă fără rezervă acordul pentru declarația de război. Sigur că această uriașă adeziune se datora convingerii că ei, toți, vor merge la război pentru a lupta pentru reîntregirea neamului. Spre uimirea

tuturor, din uriașa masă de bărbați adunați în curtea cazarmii, trei persoane și-au manifestat dezaprobarea, iar autorul ține să le menționeze numele, ocupația și localitatea de proveniență, ca un mic semn de respect pentru curajul și, mai ales, pentru simțul realității exprimat în așa circumstanțe. Câteva zile mai târziu, în noaptea de dinaintea plecării pe front, o mie de soldați au părăsit cazarma, fără permisie, pentru a-și lua rămas bun de

la cei dragi. Deși toți s-au întors, pedeapsa pentru această faptă era una umilitoare. Ei bine, Nicu Negrici ne predă acum lecția omeniei și a camaraderiei. Își asumă responsabilitatea poziției sale și găsește o soluție conformă educației și cugetului său curat, câștigând loialitatea necondiționată a soldaților.

Autorul ne descrie momentul plecării trupelor pe front, din zilele de 26 și 27 iunie 1941. Își amintește emoția despărțirii de soția sa, care urma să-i aducă pe lume “lumina aspirațiilor și nădejdelor mele, Pucu” (p. 28), iar acesta a fost motivul pentru care speranța că se va întoarce teafăr acasă nu l-a părăsit niciodată.

Drumul spre front ni se relevă ca fiind un moment de mare tristețe pentru cei care își lăseseră acasă familiile fără sprijin, pământurile nelucrate și recoltele neculese. Trupa s-a oprit la Buzău, unde s-a intersectat cu trenul morții, cel în care erau transportați evreii spre lagărele de concentrare. Acest moment l-a impresionat profund pe autor, de aceea a dedicat momentului un capitol emoționant. Urmează apoi momentul sosirii în pădurea Tabăra, aflată pe malul Prutului, primele imagini cu războiul, primele semne de panică generală și de

isterie colectivă, primele vieți pierdute. *“Vuiete satanice ale pădurii, trăsnete de proiectile amestecate cu trăsnetul cerului, fulgere orbitoare, țipete și vaiete, ploaie și iar ploaie...”* (p. 33). Trecerea văii Nîrnova e greu de descris. Și imposibil de uitat. E războiul în toată monstruozitatea lui!

Au urmat traseul de la Târgul Bujorul, prin masivul Hânceștilor și mai departe, prin satul Taraclia, pe drumuri desfundate în care se cufundau atelajele, prin Trușeni, Săiți, Tighina spre Tiraspol. Și peste tot... moarte.

Întâmplări izolate ne vorbesc despre caracterul ofițerului Nicu Negrici care, cu un fler deosebit și cu o desăvârșită empatie, a reușit să construiască acel spirit de solidaritate atât de necesar în rândul camarazilor. Nici o clipă nu s-a lăsat cuprins de nevroza războiului și nu a lăsat rigiditatea cazonă să-i afecteze deciziile. Dimpotrivă, a analizat fiecare situație și a acționat cu înțelepciune, în spiritul educației primite și a onoarei militare.

Războiul este și despre oameni și autorul ne relatează zeci de povești simple și frumoase despre țărani, prieteni, artiști, tineri, tați... deveniți acum ostași cu visuri năruite și destine tragice. *“Dar peste cine viața nu-și așterne praful, mucegaiul și uitarea!”* (p. 73)

Din jurnalul de front aflăm că, pe 11 august, batalionul trece *“bătrânul hotar de est al României (Nistrul)”* (p. 85) și se îndreaptă spre Pavlovka. Văzând locuri care-i păreau familiare, autorul se arată uimit de tenacitatea și rezistența spiritului românesc, prins în *“vâltoarea frământărilor și transformărilor regimului bolșevic menit să imbecilizeze ființele omenesti.”* (p. 86). Câteva zile mai târziu, Regimentul 2 Dorobanți luptă la Vigoda, unde își pierde viața peste 500 de soldați și ofițeri. Cartea continuă cu explicații telegrafice, reproduse din jurnalul de front, despre luptele de la Gniliacovo în scopul cuceririi Odesei, fapt împlinit pe 16 octombrie. Acest moment e menționat în jurnalul de front ca fiind *“cea mai strălucită faptă de armă, învingând în cea mai mare bătălie în care a fost angajată vreodată armata română”* (p. 100). Urmează deplasarea prin localitățile Holodnaia Balka, Neburovskoe, Petrovsky, Vasilevska, Mannheim, Iaska, Crocmaz, Olănești, Cara-Hasan, Ivăneștii vechi, Fărăoani, Păuleni, Nicolăeni și apoi spre zona de imbarcare, prin Borodino, Cioara Murzei și Abaclia, de unde, unul câte unul, batalioanele sunt transportate înapoi acasă. Aceasta este vremea bilanțului: dincolo de entuziasmul

victoriei, 2122 de ofițeri, subofițeri și ostași și-au pierdut viața, au fost răniți sau au fost dat dispăruți, iar autorul menționează numele și împrejurările în care au căzut cei alături de care a luptat.

În partea a doua a cărții, autorul își începe amintirile în zorii zilei de 2 octombrie 1944, când Regimentul 2 Dorobanți era în dispozitivul de luptă în bătălia de la Oarba de Mureș, încercând cucerirea dealului Sângeorgiu. Autorul creionează câteva chipuri de camarazi în care a regăsit oglindit întregul spirit românesc. Nicu Negrici nu numai că luptă alături de ei, dar se și identifică cu trăirile lor. Suferă pentru fiecare pierdere, își amintește fiecare ultimă îmbrățișare, revedere sau discuție. De nenumărate ori se află în bătaia gloanțelor, iar secvențele de război prezentate sunt sfâșietoare. Peste ani, în 1978, autorul a mers să vadă monumentul ridicat la Oarba, chiar pe locul postului de comandă. Amintirile, ca niște flashuri, îl copleșesc și încă îl chinuie. Rememorează momentul în care a fost rănit pe Dealul Negrii, când singurul lui gând se îndrepta spre scufița albastră a băiețelului lui.

Memoriile se încheie cu entuziasmul general din „Ultima noapte de război, prima zi de pace”. Fiul, Eugen Negrici, a atașat la finalul cărții câteva poezii și un fragment de scrisoare adresată de Nicu Negrici soției sale. A inclus selecțiuni din lucrarea *“Amintiri din război – Amintiri din viață”*, în care Gheorghe Stancu descrie “recompensele” acordate celor care au luptat împotriva rușilor și menționează o întâmplare în care sunt protagoniști Nicu Negrici și Radu Gyr.

Finalul îi aparține fiului, Eugen Negrici, și este impresionant peste măsură, un gest de recunoaștere, de mândrie și de dragoste: *”De fapt, omul acesta nu făcuse nimic, dar chiar nimic, fără să ia în calcul binele meu.”*

Stările experimentate de cititor la finalul lecturii sunt profund afectate de sentimentul de inutilitate a carnagiului pe care-l presupune războiul care, indiferent de raționamentele de la care a pornit și mai presus de contexte, de scopuri, de conotațiile justițiare sau de explicațiile progresiste, reprezintă eșecul cuvântului în fața primitivei agresivități. Și indiferent cât de mult poate marca un război civilizația, devine, prin energiile negative și mințile diabolice concentrate, o expresie a urii, a orgoliului, a cruzimii și a lipsei de umanitate.

Cristiana OLTEANU

„A patra putere: Jurnalistul în căutarea propriului statut”

În prezența unui public numeros, miercuri, 18 septembrie 2019, începând cu ora 18.00, a avut loc la Biblioteca Județeană “Antim Ivireanul” Vâlcea un interesant eveniment: lansarea cărții domnului Emilian-Valentin Frâncu – “A patra putere în stat: Jurnalistul în căutarea propriului statut”.

Moderatoarea acestuia a fost jurnalista Valeria Tănase, cartea fiind prezentată de către un alt jurnalist, Gheorghe Smeoreanu.

Volumul a apărut la Iași, Editura Rotipo, 2019, 368 p., într-o ediție limitată de colecție. Autorul dedică această carte: “...memoriei mamei mele – VALENTINA FRÂNCU, profesoară de limba română la „Școala cu Ceas” din municipiul Râmnicu-Vâlcea -, care a fondat, alături de mine, rețeaua audiovizuală VÂLCEA 1-4, unde și-au făcut ucenicia circa o mie de jurnaliști”. Prefața este semnată de jurnalistul Gheorghe Smeoreanu și postfața de jurnalistul Silviu Popescu, ambii fondatori ai primului cotidian privat din România postdecembristă. Coperta este realizată de Ion Măldărăscu, ilustrațiile de Cornel Chiorean, epigramele sunt creația lui Nichi Ursei, revizia finală și pregătirea pentru tipar îi aparțin lui Ion Soare.

În actuala perioadă pe care o traversează România - accentul nu mai este pus pe valori, reperele pentru tânăra generație sunt aproape inexistente și posturile de televiziune promovează modele de carton - , un deschizător de drumuri în mass-media locală s-a

gândit să realizeze o lucrare inedită despre jurnalism și implicațiile acestuia în societatea actuală, despre deontologia, despre obligațiile și drepturile jurnaliștilor. „Toți ziariștii buni, serioși, talentați, trebuie să îi fie recunoscători acestui inginer, fost parlamentar, fost primar, dar, mai ales, fost ziarist, actual cercetător, care are bunul simț, detașarea și sănătatea mentală de a nu ocoli la nesfârșit principala chestiune a presei noastre, anume statutul celui care o practică. Frâncu ne arată bârna din ochiul presei și ne atrage atenția că, dacă nimic nu se întâmplă, vor rămâne la nivelul secolului al XIX-lea când, după cum ne încredințează Balzac, jurnalismul nu era altceva decât <<o catapultă enormă pusă în mișcare de urile mărunte>>. Acest autor ne arată ce trebuie făcut pentru a schimba lucrurile. Frâncu nu are nicio teamă în a pune punctul pe i”, punctează, în mod obiectiv, în prefață Gheorghe Smeoreanu.

Ideea de a scrie o carte despre această frumoasă profesie i-a venit autorului în urmă cu mai mulți

ani. Dar alte proiecte editoriale, precum și activitatea susținută pe plan politic (fiind ales succesiv deputat, senator și primar de municipiu) au întârziat acest demers.

Dublu licențiat, cu două titluri de doctor obținute în istorie și în știința dreptului, autor a mai multor cărți și lucrări științifice, Emilian Frâncu este și fondatorul, după Revoluția din '89, a mai multor publicații cu diferite periodicități, posturi de radio și televiziune. Așadar, autorul lucrării, cu o experiență vastă în domeniu, vine cu dorința de a familiariza cititorii cu noțiuni la care nu au avut acces sau le-au fost prezentate în mod eronat, precum și cu aspecte ce conturează lipsa unui statut legal al jurnalistului în România, raportându-se la alte țări europene și la Statele Unite ale Americii. „...remarcăm bogăția de informații referitoare la profesia de jurnalist, profesie care nu poate fi negată, deși nu beneficiază de un statut juridic. Însă ea are o consacrare legală în Codul Ocupațiilor din România și una convențională, intitulată Statutul Jurnalistului, adoptat de o parte a presei din România”, menționează prof. univ. dr. Alexandru Țiclea în cuvântul-înainte al lucrării, sugestiv intitulată: *Puterea celor fără de putere*. Este o carte inedită în acest domeniu al cunoașterii, ce nu ar trebui să lipsească din biblioteca personală a niciunui ziarist din țară și nici din bibliografia obligatorie a facultăților de profil.

Valoarea și importanța cărții *A patra putere în stat...*” pentru breasla jurnaliștilor au fost reliefate și de către Silviu Popescu în postfața lucrării: *A patra putere* este o carte de căpătâi!... Pentru că am fost unul dintre ziariștii și patronii din media acelor timpuri, știu mai bine decât oricine cât de mult bine și cât de mult rău am făcut cititorilor mei, dar și ziariștilor pe care i-am angajat – peste trei sute - în douăzeci de ani.

Acum știu și de ce aveau ei nevoie: de un statut, de recunoașterea societății, de un salariu omenesc, de respect și de umanitate, adică: de înțelegerea celorlalți. Gazetarii de atunci nu au avut, mai nimic, din toate aceste minime bucurii și, totuși, dacă îi întrebi, se uită cu o nostalgie copleșitoare înapoi, la anii de presă liberă.

Cartea lui Emilian Frâncu este și o <<mea culpa>>, pe care mi-o asum, la rândul meu, ca și el. Dacă aș fi avut acribia și încăpățânarea lui, aș fi scris-o eu. De aceea, astăzi îl laud pentru ce a făcut și spun un sincer <<Bravo!>>”.

„A patra putere în stat: Jurnalistul în căutarea propriului statut” este o lucrare inedită, ce tratează un subiect mai puțin cercetat până în acest moment.

Profesia nu este una ușoară, ci una extrem de solicitantă și incitantă. Prin ceea ce transmite, jurnalistul, indiferent că scrie un articol în ziar sau prezintă o știre la un post TV, poate influența opinia publică. Este o muncă ce implică responsabilități, cultură generală și pregătire profesională temeinică.

Flori GHITĂ

“Politica Marilor Puteri în Europa Centrală și de Est. 30 de ani de la sfârșitul Războiului Rece”

VALENTIN NAUMESCU este conferențiar doctor abilitat la Departamentul Relații Internaționale al Facultății de Studii Europene de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. A fondat în 2013 și coordonează Grupul de Reflecție și Analiză Internațională Citadel, *think-tank* de politică internațională în cadrul Universității. Este expert independent al Comisiei Europene în relații internaționale. A fost secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe (2005–2007), consilier diplomatic în Centrula MAE (2007–2008) și consul general al României la Toronto (2008–2012). Printre cele mai recente cărți ale sale se numără *România, Marile Puteri și ordinea europeană: 1918–2018* (coord.; 2018), *Criza Uniunii Europene și ordinea globală în era Trump* (coord.; 2017), *Marile schimbări: Crize și perspective în politica*

internațională (2015), *Democracy and Security in the 21st Century: Perspectives on a Changing World* (2014) și *The European Union’s Eastern Neighbourhood Today: Politics, Dynamics, Perspectives* (coeditată împreună cu Dan Dungaci; 2015). De asemenea, coordonează volumul *The New European Union and Its Global Strategy: From Brexit to PESCO*, în pregătire la Cambridge Scholars Publishing, în Marea Britanie.”

Joi, 12 septembrie 2019, la Biblioteca Județeană “Antim Ivireanul” Vâlcea, a avut loc lansarea volumului “Politica Marilor Puteri în Europa Centrală și de Est. 30 de ani de la sfârșitul Războiului Rece”, în prezența autorului, Valentin Naumescu.

Volumul, apărut în acest an, la Editura Humanitas, în colecția “Istorie contemporană”, cuprinde douăsprezece capitole în care autorul analizează date și fapte din istoria recentă a Europei, pentru a oferi o imagine mai clară a ceea ce reprezintă prezența și interesele Marilor Puteri în regiunea Europei Centrale și de Est, la trei decenii de la căderea regimurilor comuniste.

“Politica Marilor Puteri în Europa Centrală și de Est. 30 de ani de la sfârșitul Războiului Rece” este o carte-document, care relevă aspecte inedite din istoria regiunii menționate în titlu, încercând să

deslușească “sensul și semnificația transformărilor din ultimele trei decenii, precum și direcția posibilelor evoluții din anii care urmează”, după cum mărturisește autorul în textul introductiv. Dincolo de analiza obiectivă, pertinentă, a acestor fapte istorice semnificative, datorăm autorului și lansarea unor teme de reflecție referitoare la procese care se derulează atât în Europa Centrală și de Est, cât și în lume și care, în mod direct sau mediat, ne pot sau ne-ar putea viza.

Esența volumului este cuprinsă în fragmentul ce se regăsește pe ultima copertă, în care autorul afirmă: “Europa Centrală și de Est a fost în întreaga ei istorie un spațiu al periferiilor de tot felul, o margine a imperiilor, un front, un avanpost, un pivot geostrategic, un flanc al alianțelor, un perimetru contradictoriu al toleranței multiculturale și totodată al faliilor ireconciliabile, un câmp de luptă, un coridor de tranziție, o zonă-tampon, o vecinătate sau o extensie, un teritoriu al întrepătrunderilor și influențelor suprapuse. Multă vreme situată la intersecția imperiilor austriac, țarist și otoman, iar mai târziu în spațiul concurențial de interese al celui de-al Treilea Reich și al Uniunii Sovietice, prinsă apoi în aranjamentele cinice ale ordinii mondiale

postbelice și ale Războiului Rece, Europa Centrală și de Est și-a profilat cu greu identitatea proprie, suveranitatea și parcursul de dezvoltare, marcând de-a lungul timpului fie limita interioară a Occidentului, fie granița vestică a Orientului. Cel puțin în ultimii 150 de ani, geometria variabilă și întrepătrunderea

influențelor au fost principalele caracteristici istorice, geopolitice și culturale ale acestei fascinante zone de periferie, cuprinsă între Marea Baltică, Marea Adriatică și Marea Neagră.

Paradigma competiției Marilor Puteri pentru influență strategică, în multiplele sale forme posibile (politică, normativă, economică, militară, informațională, culturală), inspiră și ghidează demersul din această carte.”

Cu un pronunțat caracter științific, conferit de un aparat critic amplu, ce conține numeroase referințe bibliografice și un indice de nume extrem de util cititorului, volumul “Politica Marilor Puteri în Europa Centrală și de Est. 30 de ani de la sfârșitul Războiului Rece” completează și îmbogățește, în mod categoric, bibliografia obligatorie referitoare la politica Marilor Puteri.

Alina NICOLA

Pagina artelor

Festivalul Internațional George Enescu la cea de a 24-a ediție

o viziune subiectivă

sursa foto: news.ro

Lumea muzicală a avut bucuria de a participa, între 31 august și 22 septembrie 2019, la cea de a 24-a ediție a Festivalului Internațional *George Enescu*. În marea lor majoritate, evenimentele s-au desfășurat la București, care a devenit astfel, pentru trei săptămâni, capitala muzicală a lumii. Mai amplu și mai fastuos decât oricând, festivalul a adus pe scenele noastre peste 2000 de artiști interpreți, mai mult de 80 de formații mari, zeci și zeci de grupuri camerale, soliști vocali și instrumentiști, renumiți dirijori, unele dintre cele mai bine cotate ansambluri vocal-simfonice din perioada actuală. Conținutul concertelor și al recitalurilor a etalat capodopere ale muzicii universale culte din Renaștere și până în stricta contemporaneitate, sub cupola conceptului generos denumit ***Lumea în armonie***. Patru mii de spectatori fericiți au umplut seară de seară marea Sală a Palatului, care, deficitară ca acustică, așa cum se prezintă încă, își așteaptă mult promisele ajustări și remedieri. Trecând peste neajunsurile fonice ale receptării, formațiile și spectatorii s-au întâlnit în momente de supremă elevație artistică prilejuite, spre exemplu, de minunata *Concertgebouw* din Amsterdam, Orchestra Filarmonică din Sankt Petersburg sau Orchestra Națională și Corul Academic Radio București. Mari soliști precum Nelson Freire, Yuja Wang, Vadim Repin, Denis Matsuev sau Gerhard Oppitz și-au demonstrat excelența unor cariere aflate la apogeu. Dar meritul principal

revine, fără îndoială, dirijorului Vladimir Jurovski, directorul artistic, care a pus accentul special, în ediția de față, pe principiul de a promova muzica valoroasă a secolelor XX și XXI.

În felul acesta am avut șansa de a asculta pentru prima dată în concert, în România, capodopere precum opera *Femeia fără umbră* de Richard Strauss sau *Peter Grimes* de Benjamin Britten, oratoriul *Moise și Aron* de Arnold Schoenberg, Simfonia a 8-a de Krzysztof Penderecki, lucrări recente semnate de Cornel Țăranu, Dan Dediu, Unsuk Chin, Călin Ioachimescu, Fred Popovici, Lera Auerbach etc.

Sesiunile de discuții, simpozioane și ateliere de compoziție organizate la Universitatea Națională de Muzică din București au avut ca menire comunicarea și schimbul de idei între creatorii moderni prezenți în număr mare la festival. Din conținutul programelor prezentate în decursul festivalului au făcut parte peste 30 de lucrări, adică aproape toată creația lui George Enescu.

În penultima seară a festivalului, opera sa *Oedip* a fost prezentată într-o versiune de mare ținută la Opera Română, la nivelul așteptat pentru performarea uneia dintre creațiile lirice majore ale secolului XX. Cercetarea compozițiilor și a tradiției enesciene în interpretarea muzicală a făcut obiectul unei ample sesiuni științifice internaționale de muzicologie, care a reunit un număr semnificativ de contribuții ce au fost publicate bilingv într-un volum special.

Însoțită de ingenioase programe adiacente derulate în spații publice, piețe, parcuri și esplanade, atât în capitală, cât și în centre culturale din țară, ediția de anul acesta a produs un impact semnificativ, benefic deopotrivă pentru elitele profesioniste și pentru marele public. Iar dacă Televiziunea Română și Radio România Actualități ar fi promovat cu obstinație evenimentele zilnice, lucru care, din păcate, nu s-a petrecut, acest impact s-ar fi multiplicat încă și mai puternic. Un gând de mulțumire se cuvine organizatorilor, în primul rând ARTEXIM, condus de infatigabilul său director, domnul Mihai Constantinescu, pentru enormul efort depus cu succes maxim și la această ediție. Felicitări și mulțumiri deosebite se cuvin a fi adresate guvernului României, prin reprezentantul său, Ministrul Culturii, care a alocat importante resurse financiare necesare, punând în practică bine cunoscutul adagiu care spune că investiția în educație și cultură este cea mai profitabilă investiție.

După stingerea ultimelor ecouri ale unui asemenea festin artistic care a plasat România în primele rânduri ale țărilor civilizate ce promovează tezaurul culturii universale, ne dorim ca lanțul edițiilor succesive să continue neabătut. Visăm deja să fim spectatori la următoarea ediție, a 25-a, peste doi ani.

Prof. univ. dr. **Lavinia COMAN**

ECOURI... FILARMONICE

Efervescentă culturală, artistică, muzicală, elan tineresc, ieșire din tipare, culori muzicale inedite, prezențe deosebite, concerte în spații neconvenționale..., asta face Filarmonica vâlceană! Pentru da, vâlcenii au o Filarmonică, prezentă din ce în ce mai mult în spațiul local, în spațiul cultural național și chiar internațional. Un “desant” din „turnul de fildeş” al unei instituții ce se dorește a fi prietena tuturor iubitorilor de muzică și a tuturor iubitorilor de frumos.

Prezența unei filarmonici în arealul cultural vâlcean obligă, deopotrivă, prestatorii, artiștii care studiază sute de ore pentru ca produsul cultural, actul artistic să îmbrace haina mult așteptată, să satisfacă exigențele publicului și, pe de altă parte, obligă ascultătorul, privitorul, melomanul să hrănească artistul cu aplauzele fără de care fiorul artistic devine doar o transmisie de date, un fenomen tern, un nonsens până la urmă.

Ce mai facem? Ne-am străduit în ultimele luni să colorăm repertoriul, să apropiem categorii de public pentru care filarmonica era doar acel acvariu de neaccesat sau crezut a fi accesat doar de snobi și pricepuți... Am riscat ieșind din tipare, încurajând artiști tineri, curajoși, am schimbat concepția Festivalului „Tinere Talente” care și în 2020 va continua, am concertat la *Arenele Traian*, unde am încântat peste 3500 de oameni – o cifră record pentru Filarmonica ”Ion Dumitrescu” din Râmnicu Vâlcea, am continuat tradiția unor colaborări mai mult decât așteptate și necesare între filarmonică și teatru, între filarmonică și artiștii plastici, am oferit publicului ”Sunet și culoare”, ”Bijuterii și Călătorii Muzicale”, am invitat publicul la operetă, am pășit în atmosfera vieneză autentică (renumita orchestră *Johann Strauss Ensemble*, dirijată de Russel Mc Gregor) și ne-am bucurat împreună de magia colindelor românești și internaționale într-o veritabilă co-producție de musical.

Simfonicul și vocal-simfonicul își păstrează bineînțeles rolul principal într-o stagiune, își păstrează rolul civilizator, păstrează acel clasic nemuritor, creator de echilibru și ”benessere” cu care intelectualitatea se hrănește organic și fără de care o filarmonică și-ar pierde menirea.

Vă așteptăm, dragi prieteni ai muzicii, melomani fideli, melomani de ocazie, iubitori ai muzicii de calitate, să ne fiți alături, să ne criticați, să ne iubiți și să ne bucurați cu aplauzele dumneavoastră și în această frumoasă Stagiune Aniversară care la fiecare concert sărbătorește 25 de ani de filarmonică la Râmnicu Vâlcea, 25 de ani de muzică de calitate, 25 de ani de bucurie muzicală, spirituală, culturală și intelectuală.

Reverență publicului nostru!

Prof. **Petruț CONSTANTINESCU**
Director al Filarmonicii “Ion Dumitrescu” Râmnicu Vâlcea

Tradiția, altar al sufletului românesc

Joi, 18 iulie 2019, Muzeul Satului Bujoreni (obiectivul „Școala”) a găzduit expoziția de icoane pe sticlă și costume populare românești *Cămăși, icoane și alte zboruri*. Autoarea, Corina Bedreagă, o împătimită a tot ceea ce înseamnă tradiție populară românească, a adus în spațiul cel mai adecvat pentru această expoziție, comori ale sufletului ei, icoane pe sticlă realizate de ea însăși, după izvoade reprezentative pentru zona Brașovului în special, precum și o colecție personală de costume populare românești, piese autentice din zone etnografice (Vâlcea, Mehedinți, Gorj și trei pădurence din Hunedoara) reprezentative pentru practicarea acestui străvechi meșteșug care trebuie să respecte caracteristicile artei populare din zona pe care o reprezintă (materiale, tehnici de lucru, decor, ornament, utilizare etc.).

„Costumul popular constituie unul dintre domeniile vaste și, în același timp, de mare complexitate ale artei populare românești. Cunoscută fiind însemnătatea deosebită pe care o are în viața omului îmbrăcăminte, costumul popular reprezintă un document prețios, prin descifrarea și analiza elementelor din care se compune putându-se elucida probleme de etnogeneză”, spunea Elena Secoșan.

Purtăm în noi o istorie milenară, prin portul popular, cu o simbolică și cu un mesaj aparte, tulburător, o „imago mundi” a nației române, în care simbolurile prezente în costumul popular au o funcție nu numai de ordin estetic, ci și una sacră și apotropaică (crucea, spirala, soarele etc.).

Hierofanii, simboluri, revelări ale sacrului și profanului înlănțuite, cusute și țesute într-o narațiune cosmogonică (cu moartea ca trecere în lumea de sus, vegheată de soare, lună, luceferi etc.), un ADN al moșilor și strămoșilor noștri, un mesaj peste timp despre credință și permanență, într-un spațiu în care am dezvoltat o cultură unică, inimitabilă, încifrată într-un adevărat cod al identității neamului

românesc. Că este așa, stă mărturie și colinda culeasă de prof. Ioan Sorin Apan: „Iată vin colindătorii/ Printr-înșii și Dumnezeu/ Îmbrăcați într-un veșmânt/ Lung din cer până-n pământ/ Scris e-n șale, scris în poale/ De amândouă părțile, scris-i câmpul cu florile/ Iar prejurul poalelor, scrisă-i marea tulbure/ Pe-ai săi umeri scriși sunt doi luceferi/ Pe umărul de-a dreapta scrise-s Soarele și Luna/ Pe umărul de-a stânga închipuită-i lumea.”

Este meritul și patima Corinei de a aduna într-un „muzeu” viu al trăirii sale, într-o paradă recuperatorie a memoriei strămoșești din care, firesc, nu puteau lipsi icoanele. Meșteșugul artistic de mare prețiozitate al picturii pe sticlă vine pe firul istoriei din centrul Europei (Boemia, Moravia, Slovacia etc.), prezent la noi în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, mai ales în Transilvania, artă și spiritualitate totodată îngemănate și transpuse pe sticlă cu credință, păstrând o prospețime specifică poporului român.

Este adevărat că pe Dumnezeu nimeni nu l-a văzut (Ioan 1, 18). Temeiul care stă la baza reprezentării lui Dumnezeu în icoane este întruparea Domnului care ne-a dat acest drept fără ca aceasta să însemne că despărțim trupul Său de dumnezeirea sa, pentru că icoana ortodoxă nu îl

înfățișează numai după frumusețea naturală, ci mai ales într-o formă care să-l conducă pe privitor la adevărul credinței strămoșești, că Hristos cel întrupat este Dumnezeu adevărat și om adevărat. De asemenea, icoana este o fereastră către El, către Cer, un portal spre lumea de sus, un loc unde cele două lumi, cea de deasupra și cea de jos, se întâlnesc. În ea este prezentă toată istoria mântuirii cu mijloace specifice, după canon. Se evidențiază prin originalitate, unitate stilistică și imagine expresivă din punct de vedere plastic. Ritmul plastic se realizează prin repetarea unor motive sau a cromaticii susținând și accentuând imaginea centrală a icoanei. Modul de așternere a culorilor, redarea compozițională reprezintă o sinteză plină de farmec, sensibilă și de o frumusețe interioară animată de cel mai profund și adevărat sentiment al țaranului român, imn de slavă și de rugăciune totodată pentru Cel care a creat Cerul și Pământul.

O rugăciune și o invitație la meditație sunt icoanele prezentate în expoziție: Maica Domnului cu Pruncul (după un izvod din Șcheii Brașovului din prima jumătate a secolului al XIX-lea), Sfinții Împărați Constantin și Elena (după un izvod din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, din com. Rozavlea, Șieu, aflată la Muzeul Maramureșului - Sighețu Marmăției), Sfântul Gheorghe (după un izvod din secolul al XIX-lea, din Măgura, com. Moieciu de Jos, aflată la Muzeul Național Bran – Brașov), Sfântul Gheorghe luptând cu balaurul (după un izvod de la sfârșitul sec. al XIX-lea, din Maramureș), Maica Domnului cu Pruncul și Sfinții (după un izvod din a doua jumătate a sec. al XIX-lea, deținută de Muzeul Național Bran, Brașov), Sfântul Prooroc Ilie (după un izvod al lui Petru Tămaș, sec. XIX, com. Recea, Jud. Brașov), Sfântul Mare Mucenic Gheorghe Purtător de Biruință (după un izvod din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, com Recea, Jud. Brașov).

Frumusețea și autenticitatea costumelor, precum și icoanele sufletului ei, prezențe iconice aduse în satul vâlcean din Bujoreni Vâlci, într-un demers artistic de mare simțire, au fost unanim apreciate de valoroasa și numeroasa asistență.

Fotografii: Dinu Constantin

Mioara COMĂNESCU

***Consultant artistic - Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii
Tradiționale Vâlcea***

„Viața și opera lui James Joyce”

Expoziție itinerantă

Joi, 25 iulie 2019, în Holul Mare al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea, a avut loc vernisajul expoziției itinerante „Viața și opera lui James Joyce”, expoziție organizată în parteneriat cu Ambasada Republicii Irlanda în România, în contextul evenimentelor culturale dedicate celebrării Zilelor Imnului Național.

În mijlocul publicului vâlcean s-a aflat domnul Patrick Coleman, șef-adjunct al Misiunii Diplomatice Irlandeze, care a prezentat expoziția dedicată personalității și operei prozatorului și poetului irlandez James Joyce - maestru al tehnicilor literare și reprezentant de seamă al modernismului. Evenimentul s-a încheiat cu un moment de lectură publică din opera lui James Joyce, în limbile engleză și română, susținut de patru voluntari ai Centrului Europe Direct al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea, elevi ai Colegiului Național de informatică „Matei Basarab”.

La finalul prezentării, Excelența Sa a felicitat întreg colectivul bibliotecii pentru dedicarea față de profesie și pentru întreaga activitate culturală desfășurată în comunitate. Nu în ultimul rând, domnul Coleman s-a arătat impresionat de sediul modern, precum și de atmosfera din această instituție. Suntem onorați și mândri să primim asemenea aprecieri!

ISSN 2559-7736
ISSN-L 2559-7736